

CONTRA

nr 3 2012 (nr 223 från starten) årgång 38 Pris 25:-

Mitt Romney
Barnfattigdomen
El-regleringar

garanterat politiskt inkorrekt

9 770347 647008

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Géza Molnár

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM

Telefon 08-720 01 45

E-post redax@contra.nu

Internet hemsida <http://www.contra.nu>

Sluten del endast för prenumeranter:

[http://www.contra.nu/prenumerant/](http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html)

oversikt.html

Användarnamn och lösenord finns endast i den tryckta versionen av Contra

Prenumeration

Minst 175, rekommenderat 250 kronor, per år. Inbetalas på plusgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 5682-0392.

Studerande 95 kronor, ange skola/ universitet vid betalningen.

Finland: Minst 20 euro per år.

Bankgiro Sampo 800018-70846087.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár

Redaktion: Géza Molnár, C G Holm och

Fredrik Runebert

Övriga medarbetare: Benny H. V.

Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Tommy

Hansson, Bertil Häggman, Ann-Mari Lahti,

Bertil Lindblom, David Stavenheim och

Maria Walden samt Christer Arkefors i

Italien, Bertil Wedin i Mellersta Östern och

Allan C. Brownfeld i USA.

Presslagd 2012-07-02

Carlshamns Tryck & Media AB,

Karlshamn 2012

Omslagsbilden visar Republikanernas presidentkandidat Mitt Romney, som presenteras närmare i detta nummer av ontra. Romney är mormon och framgångsrik som företagare och politiker. Han räddade ett nästan havererat vinter-OS i Salt Lake City 2002 till succé, han drev framgångsrikt riskkapitalföretaget Bain Capital (som gjorde honom förmögen) och han var republikansk guvernör i den mest demokratiska av alla delstater, Massachusetts.

Vinst i vården

Unkna röster från det som vi trodde var svunna tider kräver stopp för vinsterna i vården. Samma röster skriker lika högt om högre löner till sjuksköterskor och annan vårdpersonal. Att avstå från konkurrensutsättning och vinster i vården är samhällsskadligt och direkt riktat mot patienter och andra vårdbehövande, mot skattebetalarna och alla produktiva krafter i samhället.

Det finns ingen som klagat på att den som tillverkar en sjukhus-säng eller odlar potatis som serveras på vårdinrättningar gör vinst. Inte heller att sjukvårdspersonalen får lön (i en svunnen tid sågs sjuksköterskeyrket som ett kall, lönen var låg eftersom sjuksköterskan antogs ställa upp av ideella skäl och försörjas av sin man; idag är lönen skaplig i förhållande till den utbildning som krävs).

Klagomålen är däremot höga mot att de som ser till att sjukhus-sängar och potatis, liksom personal, organiseras på ett sätt som gör att vi får så mycket vård som möjligt för pengarna. Trots att det är just där som de största vinsterna för skattebetalarna och de vårdbehövande kan göras. Idag spenderas alltför mycket på ineffektiva organisationer. Tala med ett urval svenskar och fråga vad de tycker om effektiviteten och organisationen på jobbet, ingen grupp har så mycket kritik och så mycket missnöje att framföra som anställda på kommunala vårdinrättningar.

Ingen ska inbilla oss att kommunalpolitiker är de bästa entreprenörerna och organisatörerna. Se bara på ryckigheten och alla problemen på Karolinska eller de många kommunala åldringsvårdsinstitutionerna i landet. Bra vård kan vi bara få genom att släppa loss innovationer, nytänkande och vinster.

Det behövs fler företag som Capiro S:t Göran (landets bäst skötta akutsjukhus, som sparat miljarder åt skattebetalarna i Stockholm sedan privata entreprenörer tog över från landstinget). Det behövs fler företag som Carema - som är ett välskött företag som utsatts för en sanslös kampanj från Dagens Nyheter sedan man inte helt lyckats röja upp i sörjan efter den kommunala skötseln av Räcksta sjukhus (av Carema omdöpt till Koppargården).

Det är bara de företag som sköts effektivt och ger vinst som kommer att överleva. Och vinst gör man genom att erbjuda bra tjänster med hjälp av en effektiv organisation. De som inte klarar att leverera vad som behövs slås obönhörligt ut från marknaden. Det är bara institutioner som sköts av kommunala myndigheter som kan hålla på år efter år med en usel verksamhet till för höga kostnader.

Att vara mot vinster i vården är att vara en fiende till samhället.

Romneys väg mot Vita huset?

Mitt Romney mer avspänd och konservativ nu

En sak är fullständigt klar när det gäller Mitt Romneys kandidatur i USAs presidentval i november: han ställer inte upp för pengarna. Dels är inte presidentämbetet exceptionellt högavlönat, dels anses den förre Massachusetts-guvernören vara god för cirka 250 miljoner dollar (1,5 miljarder kronor). Förmögenheten härrör från många år i chefsposition inom det framgångsrika företaget Bain Capital. De pengarna kommer förvisso väl till pass i valkampanjen. Om de sedan räcker för att tillförsäkra Romney segern i valuppgörelsen med den sittande presidenten Barack Obama återstår att se.

Chanslös lär Mitt Romney dock inte vara. Enligt en undersökning företagen av *YouGov/The Economist/Svenska Dagbladet* i våras skulle 47 procent av registrerade väljare i USA rösta på Romney medan 46 procent skulle stödja Barack Obama om valet ägde rum vid den tid undersökningen genomfördes. Förmodligen pekar de siffrorna mer på missnöje med Obama än på ett medvetet stöd för Romney.

Som bekant gjorde Mitt Romney ett första försök att bli nominerad som Grand Old Partys (republikanerna) kandidat i valet 2008. Han kastade emellertid in handduken redan i februari då han insåg att han inte skulle kunna hota senator John McCain, vilken senare förlorade mot Obama. Mitt Romney gjorde ett tämligen blekt intryck i valet 2008. Den här gången förefaller han vara betydligt bättre laddad.

Fadern Nixons bostadsminister

Willard Mitt Romney föddes i Detroit, Michigan den 12 mars 1947. Pappa var den framstående republikanske politikern George W. Romney (1907–95) och mamma dennes hustru Lenore. Han var sladdbarnet av fyra syskon. Familjen Romney flydde från revolutionen i Mexiko och slog sig sedan först ner i ”potatisstaten” Idaho för att därefter hamna i mormonernas Utah och denna delstats huvudstad Salt Lake City. George Romney blev praktiserande mormon och arbetade som missionär i Storbritannien 1926-28. Några år senare träffade han Lenore LaFount, även hon verksam inom det republikanska partiet.

Det var den äldre Romneys mycket framgångsrika verksamhet inom Detroit's bilindustri som möjliggjorde hans framskjutna ställning inom GOP. Han var 1963–69 guvernör i Michigan och gjorde ett försök att bli nominerad som presidentkandidat 1968. Det visade sig dock snart att Richard Nixon och Nelson Rockefeller hade betydligt större stöd. Som plåster på såren utsåg dock president Nixon Romney till bostadsminister 1969.

tommy.hansson@contra.nu

Sonen Mitt avlade grundexamen vid mormonuniversitetet Brigham Young 1971, men gick sedan vidare och tog juristexamen samt MBA vid Harvard 1975. Han var sedan under många år verksam som affärsman vid företaget Bain Capital. Som chef har han beskrivits som mer av en skicklig teoretiker än som risktagare. Han har vidare betecknats som rätt opersonlig men ändå med en varm medkänsla.

”I slutänden var det fler vinstföretag än

förlustföretag i Romneys balansräkning på Bain”, sammanfattade Michael Kranish och Scott Helman i biografen *The Real Romney* (Harper/Harper Collins Publishers 2012). Sämre omdöme kan en affärsman förvisso få!

De kontroversiella mormonerna

Det utan tvivel mest kontroversiella med den i dag 65-åriga Mitt Romney är att han sedan tidiga år är bekännande mormon, det vill säga medlem i Jesu Kristi kyrka av sista dagars heliga som Romney betalar tionde till. Liksom sin far var han missionär i utlandet i sin ungdom; närmare bestämt tillbringade han på 1960-talet 30 månader i Frankrike.

USA är känt för sin trosfrihet och religiösa pluralism, ett arv från den tiden med början redan på 1600-talet då människor som förföljdes på grund av sin tro i Europa tog sin tillflykt till ”den nya världen” i Nordamerika. Mormonkyrkan är dock en rörelse för sig. Den är i dag den största religiösa organisationen i USA efter Katolska kyrkan, Södra baptistkonventet och Metodistkyrkan. Man kan om dessa organisationer i stark sammanfattning säga, att katolikerna och mormonerna blir allt fler medan baptisterna och metodisterna blir allt färre. Det är en anmärkningsvärd utveckling för en grupp troende människor vilken på 1800- och 1900-talen utsattes för kraftig förföljelse. Misstänksamheten mot mormonerna består än i dag. Vid en undersökning visade det sig att 22 procent av de tillfrågade inte skulle kunna tänka sig att rösta på en mormon. Motsvarande siffror för

Mitt Romneys officiella kampanjslogan – tro på Amerika!

Mitt och Ann Romney har en stor familj. Fem söner (Tag, Matt, Josh, Ben och Craig), sonhustrur och inte mindre än 18 barnbarn (bara tio är med på bilden).

andra grupper var 9 procent för en jude, 7 procent för en katolik, 6 procent för en kvinna och 5 procent för en svart. Mer än var femte röstberättigad amerikan skulle alltså, om dessa siffror är riktiga, inte kunna tänka sig att rösta på Mitt Romney på grund av dennes trosåskådning.

Inställningen till mormonerna är dock motsägelsefull. Jesu Kristi kyrka av sista dagars heliga är, trots kontroverser med det tidigare praktiserade månggiftet och en del teologiska avvikelser från andra kristna samfund, på många sätt ett amerikanskt helyllesamfund som i dag har omkring sju miljoner amerikanska medlemmar. Och trots att stark kritik förekommer torde ingen kunna förneka att mormonerna nästan alltid är trevliga, uppriktiga, rena, propert klädda och välfriserade.

Dessutom visar tillgänglig statistik att mormonerna lever cirka tio år längre än genomsnittsamericananen. De har högre medellivslängd än oss svenskar. Det kan ha att göra med att mormonpionjären Joseph Smith (1805–44) avrådde sina anhängare från att använda alkohol, tobak, kaffe och andra liknande stimulantia samt att äta så nyttigt som möjligt.

Brist på visioner?

Förutom att Mitt Romney är mormon finns det knappast något särskilt uppse-

endeväckande med honom. Inte heller som mormon är han unik som toppolitiker. Andra kända mormoner inom amerikanskt politiskt liv inkluderar senator Orrin Hatch, Utah, Jon Huntsman, guvernör i Utah 2005–09 och Kina-ambassadör 2009–11, samt Brent Scowcroft, nationell säkerhetsrådgivare åt presidenterna Ford och Bush den äldre.

Tidskriften Newsmax ger i en insiktsfull krönika genom sin ansvarige utgivare Christopher Ruddy (februari 2012) följande karaktäristik av Mitt Romney (översättning från engelska av artikelförfattaren):

”Romney är en framstående affärsman, en stark familjeman och han står sin kyrka nära. Han är också energisk, fokuserad och beslutsam. En bra karl som har alla de kvaliteter många skulle vilja se hos en president.”

Ändå, framhåller Ruddy, anser många GOP-väljare att han inte är rätt man att leda landet:

”Hans kritiker säger att han har gjort helomvändningar i en rad frågor genom åren. Hans politiska förändringar bekymrar mig inte så mycket. Om någon aldrig ändrar åsikt, det är något som bekymrar mig. Och genom åren har Romneys tänkande rört sig åt höger, inte åt vänster.”

Vad som i stället oroar Ruddy är Rom-

neys påstådda brist på visioner.

”Till syvende og sidst behöver republikanerna en kandidat med en stor vision – en som fångar det amerikanska folkets fantasi. President Obama har en egen vision, en som starkt avviker från de flesta av våra egna.”

Ruddy framhåller i sin artikel, som skrevs innan det stod klart att Mitt Romney var ensam kvar i det republikanska fältet som tänkbar presidentkandidat, att Herman Cain och Newt Gingrich är politiker med klara visioner. Kanske kan även tidigare kandidater som Ron Paul och Rick Santorum betecknas som visionärer.

Som saker och ting utkristalliserade sig får nu ändå Christopher Ruddy och alla andra republikaner hålla till godo med Mitt Romney. Och jag vågar nog påstå att det inte är det sämsta alternativet!

Mer försvarspengar

Ty en blick på tio av Mitt Romneys så här långt avlevererade vallöften visar att han är en politiker som nog kan tillfredsställa de flesta konservativt inriktade amerikaner och säkert även de flesta Contra-läsare. (Följande lista har hämtats ur *Svenska Dagbladet* 12 maj 2012).

- Låta skattesänkningar och lägre bologsskatter bli permanenta.
- Avreglering för att öka inhemsk olje- och gasproduktion.
- Kostnadskalkyler krav i miljölagstiftningen.
- Påskynda licensgivning av kärnkraftverk.
- Krympa offentliga utgifter.
- Riva upp Obamas vårdreform.
- Gradvis höjning av pensionsåldern.
- Högre egenavgifter i äldrevården Medicare.
- Minska kulturstödet.
- Mer pengar till försvaret, med nya krigsfartyg och missilförsvar.

Det blir under alla omständigheter fascinerande att följa holmgången om presidentskapet i höst. Obama har inte alls motsvarat de förväntningar hans ursprungligen entusiastiska anhängare menade sig ha rätt att ställa, under det att Romney gradvis tycks ha växt i kostymen som blivande statsman.

I kampanjen för att vinna republikanernas nominering 2008 framstod Romney som ganska obekvämt och stel i sin roll.

Ur Mitt Romneys cv

Bain Capital

Mitt Romney började sin karriär i näringslivet genom att arbeta för Boston Consulting Group, känd för att vara ett av de mest välrenommerade konsultföretagen i världen. Han gick senare över till Bain & Company som var ett konsultföretag som bildats av avhoppare från Boston Consulting Group. Romney avancerade snabbt och fick uppdrag åt flera av USAs ledande företag. Bill Bain erbjöd 1984 sin medarbetare Romney att starta ett dotterbolag till Bain & Company som inte bara skulle leva på konsultarvoden utan som köpte in sig i de bolag som fick konsulttjänsterna och på det sättet fick möjlighet att ta del av de vinster som företagen gjorde på konsultinsatsen. Det bolaget fick namnet Bain Capital och Mitt Romney var dess VD i fjorton år. Ett av de åren ägnade han åt att rädda moderbolaget Bain & Company som hamnat i svåra problem. Han gjorde det framgångsrikt och återvände till Bain Capital. När han slutade vid Bain Capital i samband med att han arbetade för Salt Lake City OS gjorde han en överenskommelse som innebar att han kunde räkna hem en förmögenhet på 250 miljoner dollar.

Mitt Romneys politiska motståndare har hävdad att många blev sparkade på grund av Romneys hårda framfart i Bain Capital och att många jobb flyttades utomlands. Faktum är att Bain Capital engagerade sig i en rad krisföretag och misslyckades med flera av dem. I andra fall blev framgångarna desto större. Romney själv hävdar att han varit med och skapat nästan 100 000 jobb genom sin verksamhet i Bain Capital, 88 000 kom till i kotorsvaruföretaget Staples, till hälften

Det allmänna omdömet knappt fyra år senare är att Mitt Romney har blivit betydligt mer avspänd och lättsam än han var då.

Mitt och Ann Romney

En viktig roll i 2012 års kampanj med sikte på Vita huset spelar Mitts tre år yngre hustru Ann. Hon har gjort upp ett eget kampanjschema och reser regelbundet i nyckelstater i syfte att bereda vägen för maken. De gifte sig redan 1969 och har fem söner arton barnbarn tillsammans.

efter att Romney lämnat Bain. Motståndarna hävdar tvärtom att fler sparkades än de som fick nya jobb och framförallt att många amerikanska jobb flyttades utomlands. Idag har företaget ett kapital på 60 miljarder dollar. I Sverige är man engagerad i företaget Securitas Direct.

OS i Salt Lake City

OS i Salt Lake City närmade sig en katastrof och det var tveksamt om det ens skulle kunna genomföras i Salt Lake City. Budgeten visade på ett underskott på 379 miljoner dollar och det förekom anklagelser om mutor, riktade mot organisationskommitténs ordförande Frank Joklik. Tre år innan OS skulle gå av stapeln fick ledningen för organisationskommittén sparken och Mitt Romney kallades in för att röja upp. Han bestämde sig för att verksamheten skulle drivas som ett företag. Det lyckades han med. Han drog ner budgeten, rekryterade nya sponsorer och utverkade ökat stöd från Washington. Som extra lök på laxen inträffade dåden den 11 september 2001 och det blev nödvändigt att kraftigt öka säkerhetsåtgärderna (som kom att kosta 300 miljoner dollar). När bokslutet gjordes visade det sig att OS gått med 100 miljoner dollar i vinst på en omsättning av 1,3 miljarder dollar. Bland kostnaderna fanns 1,4 miljoner dollar i lön till Mitt Romney, men han skänkte hela beloppet till välgörenhet, eftersom han hade en stabil ekonomisk bas genom sin tidigare verksamhet i Bain.

Romneycare

Romneycare är det populära namnet på det allmänna sjukförsäkringssystem som infördes under Mitt Romneys tid som gu-

Det anmärkningsvärda med Ann Romneys insats är att hon sedan längre för en personlig kamp mot nervsjukdomen MS och att hon opererades för bröstcancer 2008.

”De tycker om att vara tillsammans och man kan se gnistan mellan dem när de är tillsammans”, citeras en Romney-rådgivare i Newsmax (december 2011). Mitt har flera gånger betygat att han helst inte vill vara borta från hustrun mer än i högst ett par dagar.

vernör i Massachusetts. Delvis är det en förebild för Obamacare som ska införas från 2014 i hela USA. Romney tillträdde 2003 som guvernör i Massachusetts (och ställde inte upp till omval 2006, han avgick i början av 2007). Massachusetts är en starkt demokratiskt orienterad delstat, den enda gången i mannaminne staten röstat på en republikansk presidentkandidat var 1984 då Ronald Reagan omvaldes och vann 49 av 50 stater. Det är anmärkningsvärt att Romney som republikan kunde väljas till guvernör i Massachusetts, men hans rykte som en effektiv affärsman säkrade valsegern samma år som OS i Salt Lake City gick av stapeln. En av de största uppgifterna som Romney tog sig an var att genomföra allmän sjukförsäkring i Massachusetts. Det största problemet låg i att få ”återbäring” från den federala regeringen när delstatens nya system tog över ansvaret för sjukvården för pensionärer (Medicare), fattiga (Medicaid), barn (SCHIP) och federalt anställda. Invånarna i Massachusetts var förvisso inte beredda att betala dubbelt för en så stor andel av befolkningen och särskilt inte då de sjukvårdsintensiva pensionärerna. Men Romney lyckades genomdriva att Massachusetts skulle få tillbaka de pengar som betalades in till de federala sjukvårdsprogrammen. Därmed var fältet fritt för införande av ”Romneycare” 2006. Det innebär att alla invånare i Massachusetts måste vara sjukförsäkrade (själva eller genom sin arbetsgivare) och att staten bildat en ”försäkringsmäklare” som garanterar att alla kan få en försäkring. Låginkomsttagare behöver inte betala, utan där står staten för försäkringspremien. Den som inte tecknar en sjukförsäkring för sig själv drabbas av en skatteeffekt som motsvarar hälften av den lägsta premien som han hade kunnat teckna en försäkring för via den statliga mäklaren (2009 var det en procent av invånarna som gick miste om skatteavdraget, ytterligare en procent saknade sjukförsäkring). Systemet har reviderats flera gånger, men fungerar i stort sett bra. Dock har Romney idag ändrat uppfattning och menar att det är fel med tvång och bestraffning av dem som inte tecknar en sjukförsäkring.

Barnfattigdomen finns inte

Rubriken är tillspetsad. Visst finns det barn i fattiga familjer också i Sverige. Men de är få och de blir färre. Trots att vi ofta får höra att barnfattigdom är ett stort problem och att den dessutom utvecklas i fel riktning. Påståendena sprids av till synes seriösa organisationer som UNICEF (FNs barnfond) och Rädda Barnen och tas girigt upp av politiska populister (Håkan Juholt var inte oväntat en som satsade stort på att exploatera "barnfattigdomen").

Svenska UNICEF har så sent som i maj i år publicerat uppgiften att Sverige skulle hamna på 22 plats av 35 jämförda länder. Vänder man sig till UNICEFs engelskspråkiga originalrapport visar det sig dock att det stora numret är att man utvecklat ett nytt bättre mått på barnfattigdom än det som använts tidigare. Och med det nya bättre måttet hamnar Sverige ännu högre än tidigare på listan över länder med låg barnfattigdom.

De 35 länderna är de 27 EU-länderna plus Norge, Island, Schweiz, Australien, Japan, Kanada, Nya Zeeland och USA.

Bara Island har lägre barnfattigdom än Sverige!

Det gamla relativa måttet, som på goda grunder kritiserats, ersätts av helt nya absoluta metoder. Med de mätmetoderna hamnar Sverige på andra plats. Bara Island ligger bättre till.

Huvudmålet på barnfattigdom i UNICEFs rapport är att räkna andelen barn (mellan 1 och 16 år) som saknar minst två av fjorton uppräknade nyttigheter på grund av att hushållet inte har råd att skaffa dem. Det här måttet har UNICEF bara lyckats ta fram för EU-länderna plus Norge och Island. På Island är det bara 0,9 procent av barnen som saknar minst två av nyttigheterna. I Sverige är det 1,3 procent. Norge och Finland ligger också bra till med 1,9 respektive 2,5 procent, Danmark har 2,6 och Nederländerna 2,7,

men i samtliga andra 23 länder är barnfattigdomen räknat på detta sätt minst tre gånger så hög som i Sverige! I tio av länderna är barnfattigdomen minst tio gånger så utbredd som i Sverige! Rumänien är sämst med 72,6 procent – 56 gånger så många under fattigdomsgränsen som i Sverige.

Man skulle kanske tro att det här sättet att räkna ger en tabell som motsvarar ländernas BNP. Men Sverige toppar inte BNP-ligan. UNICEF konstaterar i sin rapport att tre länder med ungefär samma BNP, Estland, Polen och Ungern skiljer sig markant åt med siffrorna 12,4, 20,9 respektive 31,9 procent. Belgien och Tyskland har ungefär samma BNP per capita som Sverige och Danmark, men med måttet på barnfattigdom ligger Belgien och Tyskland tre gånger högre än Danmark och sju gånger högre än Sverige!

Det här sättet att mäta barnfattigdom är nytt för i år och i UNICEFs rapport heter det att det är "ett avgörande nytt steg i övervakningen av den internationella barnfattigdomen". Sammanställningen

cg.holm@contra.nu

bygge på en undersökning av 125 000 europeiska hushåll.

De nyttigheter som UNICEF räknar är: Tre mål mat om dagen, minst ett mål med kött eller fisk (eller vegetarisk motsvarighet), frukt och grönsaker varje dag, tillgång till böcker vid sidan av skolböcker, fritidsutrustning som cykel eller rullskridskor, fritidsaktiviteter (simning, musikskola, ungdomsorganisationer), sällskapsspel, pengar för att delta i skolutflykter, en lugn plats där det går att göra läxorna, internet, en del nya kläder (att alla kläder inte är begagnade), två par skor i rätt storlek, möjlighet att ibland bjuda hem vänner för lek och måltider, möjlighet att fira födelsedagar, helger, religiösa högtider etc.

"Relativ fattigdom"

Sedan detta absoluta mått presenteras ger sig UNICEF på att mäta något mer dubiöst som kallas "relativ fattigdom". Då mäter man alltså inte om barnen har ekonomiska problem, utan hur barnens

familjer har det ekonomiskt i relation till andra barn i landet. Det måttet är satt som att barnet ska leva i en familj som har mindre än 50 procent av medianinkomsten i landet för att räknas som fattig. Även med det måttet toppar Island (med 4,7 procent) och de andra fem länderna som nämndes ovan finns alla med på topp 8. Men i den gruppen ingår även Cypern (tredje plats) och Slovenien (sjätte plats). Sverige ligger på åttonde plats med 7,3 procent. I botten hittar vi liksom i förra tabellen Rumänien med 25,5 procent. I den här tabellen är det 35 länder med. I rapporten påpekas hur dubiöst måttet är, under 1990-talet genomgick Irland en snabb ekonomisk omvandling och gick från att ha varit ett av de fattigaste EU-länderna till att bli ett av de rikaste. Medianinkomsten ökade snabbt. Också inkomsterna för "fattiga" barn ökade rejält, men inte lika snabbt som medianinkomsten. Barnfattigdomen sjönk alltså med ett normalt sätt att se på saken, men med UNICEFs relativa mått gick det åt andra hållet!

Eller för att se saken på ett annorlunda sätt. De tio rikaste länderna (vilket inkluderar Sverige) har en "fattigdomsgräns" med det relativa måttet som ligger över medianinkomsten i de tio fattigaste länderna. Den som ligger vid den relativa fattigdomsgränsen i Sverige ligger över medianinkomsten i länder som Portugal, Tjeckien, Estland, Polen och Ungern.

Fattiga barn och fattiga familjer

Självklart är det så att i länder med många fattiga finns det också många fattiga barn. Rumänien har cirka 17 procent fattiga, men 25 procent fattiga barn. I många länder är andelen fattiga barn avsevärt högre än andelen fattiga i stort. Det gäller för 25 av de 35 länderna, förutom Rumänien för exempelvis Italien, USA, Spanien, Storbritannien, Frankrike och Tjeckien. Men det finns alltså tio länder där barnfattigdomen är lägre än den allmänna fattigdomen. Och till den gruppen hör Sverige (liksom de andra nordiska länderna, Australien, Tyskland och Japan). Stödssystemen för barnfamiljer är så väl utvecklade att det faktiskt finns relativt sett färre fat-

tiga barn än fattiga människor i stort.

Det kan också konstateras att Sverige klarar sig särskilt bra i jämförelser som görs för särskilt utsatta familjer. När det gäller avsaknaden av vissa nyttigheter är Sverige allra bäst när det gäller invandrarfamiljer (islänningarna får maka sig till andra plats) och i familjer utan någon i arbete. När det gäller familjer med bara en förälder hamnar Sverige på tredje plats och när det gäller familjer med låg utbildning hos föräldrarna är Sverige på fjärde plats (i samtliga fall är det andra nordiska länder som ligger före Sverige).

Man kan alltså konstatera att Sverige är unikt när det gäller avsaknaden av barnfattigdom. Ett enda land ligger bättre till, och det är Island.

Grovt missvisande pressmaterial och mediabevakning

Nästan all mediabevakning om UNICEFs rapport ger en helt annan bild och den bygger på att lata journalister läst ett grovt missvisande pressmeddelande som UNICEF släppt i Sverige på svenska. Det pressmeddelandet handlar om att Sverige hamnar på 22 plats av de 35 rika länderna. Efter Polen, Grekland, Estland och Ungern, som tydligen antas vara särskilt förskräckliga länder i den rika världen. Vad det egentligen handlar om är näst intill obegripligt för en normalbegåvad person att ta till sig. Med definitionen av barnfattigdom som barn som lever på en nivå under 50 procent av den nationella medianinkomsten kommer Sverige som nämnt på åttonde plats av. Med absoluta kriterier, som avsaknaden av två av fjorton viktiga saker ligger Sverige på andra plats. Alla skrivelser handlar

om att medianinkomsten bland de som hamnar under den definierade relativa fattigdomsgränsen (i Sveriges fall 7,3 procent av totala antalet barn) ligger 21 procent under själva fattigdomsgränsen. Den svenska fattigdomsgränsen i denna relativa värld ligger dock över medianinkomsten (!) i fem av de länder (Ungern, Slovenien, Estland, Tjeckien och Polen) som i den här konstiga och svårbegripliga sammanställningen skulle ligga "bättre" till än Sverige.

De fattiga stackarna som jobbar i Danmark eller Norge

I slutet av juni kom det en ny "larmrapport" om barnfattigdom som enligt Statistiska Centralbyrån påstods ha ökat, vilket slogs upp stort i Ekot på radio. Återigen var det det relativa måttet som spökade. Tillfrågad expertis medgav att det främsta skälet till att barnfattigdomen ökat var att inkomsterna ökat! Inkomsterna hade ökat för alla, men barnfattigdomen ökade för att inkomsterna ökade mer hos dem som tjänade mer (vilket, påpekades det, var något som pågått sedan början av 1980-talet och alltså var helt oberoende av vilken regering som satt). När de fattigare barnens familjer får högre inkomster blir de enligt dessa journalister fattigare!!

Men det fanns en reservation till som måste tas på allvar. De kommuner som låg sämst till var Malmö, Landskrona och Årjäng. Gemensamt för åtminstone Malmö och Årjäng, men i viss utsträckning även Landskrona, är att en stor del av befolkningen arbetar utomlands. Och inkomsterna som Malmöborna har i Danmark eller Årjängsborna i Norge ingår inte i statistiken! Det finns alltså ett stort antal i statistiken nästan utblottade barn-

familjer som har höga inkomster i våra grannländer! De bidrar till barnfattigdomen i de relativa beräkningar som SCB och Ekot presenterar, trots att i själva verket har en god ekonomisk standard.

Har fattiga barn glasögon?

Den kortlivade S-partiledaren Håkan Juholt slog i sitt enda Almedalstal fast att 26 000 barn i vårt land inte kunde se tavlan i klassrummet för att deras föräldrar inte hade råd med glasögon. Som vanligt var Juholt helt ute och virrade. När han blev pressad var han fått uppgifterna från hänvisade han till en undersökning av Majblomman – deras tal var 23 000 och inte 26 000. Men även de 23 000 var en fantasisiffra. Majblomman hade frågat 1000 föräldrar om de under det senaste året väntat med att beställa glasögon till sina barn av ekonomiska skäl. Av de tillfrågade svarade 11 procent att så var fallet och 28 procent nej (57 procent behövde inte glasögon). Sedan räknade Majblomman upp de elva procenten med antalet barn i grundskoleåldern. Det blev raskt dubbelt så många som det i själva verket handlade om eftersom det är 20 procent som ser så dåligt att de behöver glasögon, men det i Majblommans undersökning uppenbarligen var 40 procent som såg dåligt. Dessutom är frågan väldigt luddig, många tvingas skjuta upp inköp till efter avlöning eller att hålla tillbaka på utgifterna vissa månader då kostnaderna är stora. Det kan inte vara något stort problem om ett glasögonköp dröjer en månad eller två om barnet har andra fungerande glasögon. Man skulle till och med kunna tänka sig att välbeställda barn också hamnar efter på grund av att deras föräldrar är så sysselsatta att de inte hinner ta itu med barnens glasögonproblem.

Dessutom finns det två kapitalistiska företag, Lensway och Smarteye, som skänker glasögon till barn som behöver det (dock endast till barn upp till åtta år). ☹

Källor:

Innocenti Report Card 10, 2012, Measuring Child Poverty. New league tables of child poverty in the world's rich countries.

URL: <http://unicef-porthos-production.s3.amazonaws.com/report-card-10-measuring-child-poverty.pdf>

Mediarapportering om Håkan Juholt Ekot, Sveriges Radio P1

Nu går flyttlassen från Kalifornien

På 20 år har 3,5 miljoner fler människor flyttat från Kalifornien till andra delstater än omvänt. Den stat som en gång var magneten för hela USAs dynamiska och kreativa elit spottar nu ut denna elit i rask takt. De smartaste ingenjörerna flyttar till delstater som Arizona och Colorado och de mest spännande företagen följer efter.

I USAs hela historia har det varit folkförflyttning västerut. Från de första kolonierna i New England, vidare mot prärierna och Klippiga Bergen för att till slut bli Kalifornien. Klimatet lockade. Filmindustrin blev en magnet på 1920-talet. På 1940-talet tillkom flyg- och rymdindustrin. Och sedan elektronikindustrin med företag som Fairchild, Hewlett-Packard, Apple och mjukvaruföretag som Google och Facebook.

En gång var tillväxten och framåtandan makalös

I decennier var det till Kalifornien som amerikanerna flyttade. Kalifornien skafade sig rykte som framtidslandet redan i samband med guldrushen på 1840-talet. Men idag är inte Kalifornien framtidslandet. Kalifornien har visserligen fortfarande en nettoutflyttning, men inte från övriga USA. Under 1990-talet var det en nettoutflyttning på 2 miljoner människor till övriga delstater. Det har fortsatt under 2000-talet med ytterligare 1,5 miljoner i minus.

Det är mexikanerna som fortfarande ger Kalifornien ett flyttningsöverskott, men därtill kommer allt fler asiater. Under de senaste tio åren sjönk andelen vita från 47 till 40 procent, det handlade till och med om en minskning i absoluta tal, från 15,7 till 15,0 miljoner. Också negerbefolkningen krympte, från 2,19 till 2,16 miljoner, medan asiataerna ökade med 31 procent till 4,8 miljoner och latinos med 28 procent till 14,0 miljoner (38 procent av befolkningen). När det gäller barn i skolåldern är förändringarna ännu större, vita utgör bara 21 procent av skoleleverna idag i Kalifornien, trots att 40 procent av befolkningen är vit.

År 1950 bodde det tio miljoner människor i Kalifornien och under de följande decennierna var tillväxten enorm, 1970 var man uppe i 20 miljoner invånare och 1990 i 30 miljoner. I den senaste folkräkningen, 2010, var invånarantalet nästan

37 miljoner, bara 33 självständiga stater har fler invånare. 9,9 miljoner av de 37 var födda utomlands, något mindre än hälften av de utlandsfödda var födda i Mexiko. Filippiner, kineser, vietnameser och salvadoraner kommer närmast.

Varför flyttar folk?

De överbelamrade vägarna, de hårda reglerna om byggande, miljö och klimat gör det allt svårare att leva i Kalifornien. Bilarna ska vara specialutrustade i Kalifornien, vilket kostar extra mycket. Skatterna är högre än i andra stater, men ändå är budgetunderskottet större.

Inte ens Arnold Schwarzenegger fick ordning på saken under sin tid som guvernör. Han lyckades inte genomdriva sina åtgärdsprogram, eftersom de stoppades i delstatskongressen, som vägrade att godta de skatteförslag som skulle ha behövts för att få ordning på delstatens affärer.

Det har blivit något av en tradition att

cg.holm@contra.nu

delstaten vägrar att godta regeringens budget. Det gäller både demokratiska och republikanska administrationer. Det senaste budgetförslaget från den nyvalde demokratiska guvernören Jerry Brown redovisar ett underskott på 15,7 miljarder dollar – på en budget på drygt 90 miljarder dollar. Delstatens lagar kräver att budgeten ska godkännas med två tredjedels majoritet. Eftersom det inte sker får man hanka sig fram med provisoriska lösningar.

Skattehöjningar på förslag

Sittande guvernören Jerry Brown föreslår till hösten en höjning av omsättningskatten med 0,25 procentenheter och inkomstskatten i det högsta skiktet med tre procentenheter, vilket är 29 procent, eftersom skatteuttaget där idag är 10,3 pro-

cent (det vill säga på delstatsnivå, därtill kommer de federala skatterna).

Spjutspetsföretagen, som tidigare var Kaliforniens och USAs skyltfönster mot världen flyttar till delstater som Washington (där sedan länge Boeing och Microsoft finns), Arizona, Texas (Texas Instruments) och Colorado. Forsknings- och utvecklingsavdelningarna flyttar bort från Kalifornien. Det har nämligen blivit svårt att rekrytera kvalificerad personal, samtidigt som inflödet av okvalificerad arbetskraft från Mexiko fortsätter. Ända sedan 1991 har Kalifornien uppvisat ett negativt flyttningssaldo i förhållande till resten av USA.

När tidningen *Chief Executive* gjorde sin årliga undersökning av företagsklimatet hamnade Kalifornien på femtonde plats av USAs femtio delstater. Det handlar om företagsbeskattning, beskattning av företagare, men framförallt om regleringar. *Wall Street Journal* konstaterar att utflyttningen av företag från Kalifornien har femdubblats bara sedan 2009.

En gång hade Kalifornien de mest kvalificerade universiteterna det var där Nobelpriset hamnade. Idag hamnar Nobelpriset oftare på östkusten eller i Mellanvästern.

Vänstern tar över

Också politiskt har de gått ut för Kalifornien. Presidenter som Richard Nixon och Ronald Reagan kom från Kalifornien – och de bidrog till att det tidvis var republikansk majoritet i presidentvalen. Nu är Kalifornien ett demokratiskt fäste och det har inte hänt sedan 1984 att en republikansk kandidat tagit hem presidentvalet i Kalifornien (det var då hemmasonen Ronald Reagan vann 49 delstater av 50). Kalifornien har 55 av 538 platser i elektorskollegiet som väljer president och det krävs därför ganska mycket att ta sig runt det säkra demokratiska blocket (i 48 av delstaterna får den vinnande kandidaten alla delstatens platser i elektorskollegiet).

Här gränsen mellan Tijuana i Mexiko (till vänster) och San Diego i Kalifornien. Trots att det är svårt att ta sig över gränsen för att bosätta sig i Kalifornien är 4,3 miljoner av Kaliforniens invånare födda i Mexiko och hela 14,0 miljoner är latinos. Förvisso är de inflyttande arbetsvilliga och jobbar hårt, men de saknar ofta annat än grundläggande utbildning. Den intellektuella eliten i Kalifornien flyttar till andra delstater och företagen följer efter.

Men det finns de som livligt backar upp den förda politiken. Det är mångmiljonärerna i Hollywood och även i Silicon Valley. De får inte lida av regleringspolitiken och utnyttjar alla klyphål i skattelagstiftningen, så de klarar sig bra. I motsats till John Doe (USAs motsvarighet till Medel-Svensson).

Klyftan mellan Kalifornien och resten av USA ökar

En av de personer som offentligt uttalat sig negativt om den politiska utvecklingen i Kalifornien är Arthur Laffer, mannen bakom den så kallade Lafferkurvan (vid 0 procents skatteuttag är statens inkomster noll, men de är de också vid 100 procents skatteuttag, eftersom ingen vill arbeta då; kommer man över en viss skattesats innebär ökade skatter att statens inkomster minskar). Han har nyligen publicerat boken *Eureka! How to Fix California*. Han bodde själv i Kalifornien en gång i tiden. Laffer vill ge sig ikast med skatteuttagen och arbetsmarknadslagstiftningen. Han menar att skatterna måste förenklas och säger att han gav upp när han räknat till 162 olika skatter i Kalifornien. Han tycker att det räcker med en inkomstskatt och en omsättningskatt. Han menar ock-

så att det är ett misstag att ha progressiva inkomstskatter på delstatsnivå (de finns redan på federal nivå). Elva stater har infört progressiva inkomstskatter under de senaste femtio åren. De har alla en ekonomisk tillväxt som ligger under den genomsnittliga i USA. Samma gäller arbetsrätten. 22 delstater har "right to work laws", som innebär att medlemskap i fackföreningar är en individuell fråga för den anställde. I de delstaterna ökade nationalprodukten med 53 procent, medan den i de 28 stater som har obligatoriskt medlemskap för alla om de anställda röstat för fackföreningar i en omröstning, hade en tillväxt på bara 42 procent.

Men frågan är om inte miljö- och klimatlagstiftningen innebär ännu större avbräck för Kaliforniens utveckling. Det krävs som nämnt speciella (dyrare) bilar i Kalifornien. Man har till och med gett sig på att reglera grillning utomhus i Los Angeles-området. Liksom motordrivna gräsklippare. Betydligt svårare än så är det naturligtvis för industrin där regleringarna innebär påtagliga kostnadsnackdelar. Demografen Joel Kotkin menar att 4 miljoner människor har lämnat Kalifornien under de senaste tjugo åren. De har ersatts av mexikaner, men nu börjar

även strömmen av mexikaner sina. När de välutbildade försvinner till andra delar av USA minskar även utrymmet för de okvalificerade jobb som varit nyanlända immigranternas livlina och därmed söker sig även mexikanerna till andra delar av USA (eller stannar hemma). ☞

Journalisterna alltmer vänstervridna

Journalistprofessorn Kent Asp presenterade nyligen en ny studie om svenska journalisters politiska inriktning (*Svenska journalister 1989–2011*). Hans slutsats är att journalisterna står kvar långt till vänster, medan allmänheten (och riksdagsledamöterna) har flyttat sig till höger. I förhållande till allmänheten står alltså journalisterna allt längre till vänster. Det gäller särskilt de många journalisterna som är födda på 1940-talet. Riksdagsledamöterna har tagit flera steg till höger enligt Asp, 1989 låg de nära journalisternas vänsterlinje. Förklaringen till riksdagsledamöternas högervändning har inte med valresultaten att göra. Samtliga partiernas ledamöter har flyttat till höger. Utom Moderaternas, som har gått till vänster.

Georgien och NATO

Georgiens president Michail Saakasjvili var inbjuden till NATO-mötet i Chicago i maj, bland annat på grund av landets betydande bidrag till ISAF-styrkan i Afghanistan. Georgien är nu ett av fyra länder som aspirerar på medlemskap. Landets politiska ledare döljer inte att fullt NATO-medlemskap är målet, något som Ryssland är starkt emot, för att uttrycka sig fint.

Men argumenten mot georgiskt NATO-medlemskap har jag hört förr, i samband med att de baltiska länderna, Estland, Lettland och Litauen tidigare önskade gå med i den västliga försvarsorganisationen. Vi skulle inte heller då reta Ryssland, och inte glömma att det skulle vara en provokation om tidigare sovjet-republiker fick tillgång till NATO.

Enligt min mening finns det ingen motsättning mellan samarbete och ett gott och korrekt förhållande till Ryssland och att NATO upptar nya medlemmar, också länder som tidigare varit med i Sovjetunionen. Vilken militär eller ekonomisk samarbetsorganisation ett land är medlem i bestäms av landet själv och den aktuella organisationen, inte i Moskva. Ryssland har inga krav på – och har heller aldrig fått – vetorätt mot nya NATO-stater. Detta är en princip som inte bör förändras efter kriget i Georgien i augusti 2008. NATO är en försvarsorganisation, inte en organisation som går till militärt angrepp.

Man får inte heller glömma att stridshandlingarna i augusti 2008 försiggick på georgiskt territorium, inte i Ryssland. Det var Ryssland – som för första gången efter Sovjetunionens fall – gick till angrepp mot ett grannland. Och än finns stora ryska styrkor inne på georgiskt område, i Syd-Ossetien och Abchasien. Upprättandet av ryska minirepubliker på andra länders territorium – i Georgien och Moldavien – är ett hot mot freden, säkerheten och stabiliteten i Europa.

Det är också farligt för Europa att rysarna menar att ryssar i andra länder har krav på ryskt militärt skydd. Europa har varit utsatt för liknande tankar förr. Nazitysklands ekspansion – som också inbegrep att tysktalande i andra länder skulle återföras till Tredje riket – stack Europa i brand!

Bakgrunden till Georgiens önskan om NATO-medlemskap borde inte vara svår att förstå. Georgien önskar skydd mot

Politikerna har förstört bostadshyresmarknaden

Man är överens om att det är främst byggandet av hyresbostäder som inte fungerar. Inte nog med att vi bygger alldeles för lite utan även ofta på fel orter. Bostadsbristen är alarmerande i många kommuner och bostadsbristen är ett av de allvarligaste hindren för tillväxten i storstadsregionerna. Samtidigt saknas förslag på hur bostadsbyggandet skall kunna ökas. Statens uppgift är att se till att lagstiftning och regelverk ger en fungerande bostadsmarknad.

Många privata fastighetsägare är be-

Magnus Sutare
**ÖSTSTATSTEKNIK
FÖR SVENSKAR**
— där förklarar vi hyresregleringen

Signaturen Magnus Sutare (som egentligen heter Pär Johansson) har skrivit en bok om hyresregleringen och hur den är unik för Sverige. Och hur den ger Sverige en unikt usel hyresbostadsmarknad.

De delar av bostadsmarknaden som är oreglerade, villor och bostadsrätter, fungerar skapligt i Sverige. Men de är ju delar av marknaden som till sin karaktär är till för välbeställda. Fattigt folk kan bara få bostäder på den delen av marknaden som inte fungerar.

rysk ockupation, press och dominans. Det är nämligen Ryssland som är ett hot mot Georgiens oberoende och territoriella integritet. Ingen kan med allvar hävda att Georgien är ett hot mot Ryssland, i varje fall inte militärt! *Nils Tore Gjerde*

redda att investera i hyresbostäder, men inte under nuvarande osäkra förhållanden det vill säga med dagens hyreslagar. Årsproduktionen av hyresrätter har därför från år 2006 till 2011 nästan halverats till 6 085 hyresrätter (SCB).

På hyresmarknaden råder sedan Andra världskriget en krisreglering av bostäder, den så kallade hyresregleringen. Den innebar hyresstopp under kriget för att hindra hyreshöjningar på bostäder på grund av att byggnadsarbetarna låg vid fronten för att försvara Sverige och inte då kunde bygga nya hus. Efter kriget har alla krisregleringar tagits bort utom hyresregleringen. (Socialdemokraterna försökte 1969 men partierna blev inte överens.)

Allteftersom tiden gått har hyresregleringen kompletterats med ett otal lagar som tar bort beslutanderätten för hyresvärden och idag har vi ett lapptäcke med lagar på bostadsmarknaden som i praktiken innebär att det är Hyresnämnden som bestämmer över det mesta i en hyresfastighet; (Se Hyresnämndens i Stockholm hemsida) samtidigt som de boende i förorterna och i glesbygd får betala för höga hyror.

Vem vill sätta sitt kapital i ett hyreshus för att sedan när huset står klart, överlåta beslutanderätten till Hyresnämnden? Hyresregleringen var en åtgärd som var motiverad under en kortare krigstid, men inte 70 år senare. Hyreslagen har åstadkommit stor skada med stereotypa hus, orationella, byggda på fel platser och med för låg produktion där det finns efterfrågan. Hur många onödiga miljarder bostadspolitiken har kostat skattebetalarna kan man bara ana.

Tillsätt en parlamentarisk kommitté som städar upp bland hyreslagarna och ger förutsättningar för det stora privata kapital som idag bland annat investerar utomlands, att i stället investera i hyresbostäder i Sverige. Då kommer på sikt att finnas tillräckligt med bostäder till priser som hyresgästerna är villiga att betala. På köpet kommer man att skapa sysselsättning och få ner ungdomsarbetslösheten.

*Sten Dybeck
fastighetsägare*

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

20–30 år

I en bilaga till Svenska Dagbladet uttalar sig försvarsminister Karin Enström (tidigare kapten i amfibiekåren) att ”Jag är övertygad om att vi har ett militärt försvar även om 20–30 år”. Hennes företrädare Sten Tolgfors var vapenvägrare. Karin Enström tror att hennes fögderi, som svenska skattebetalare satsar 40 miljarder kronor på varje år, ska överleva i kanske trettio år. Detta sedan verksamheten pågått obruten i åtminstone 500 år. Ambitionerna är inte särskilt höga.

Förbjudet att registrera

att en viss person rånat banken

Personalen på ett Swedbank-kontor hade en anteckning om rånet i sin kundinformation och nekade därför kunden att öppna ett konto. Personen, som har avtjänat sitt straff, upptäckte senare även att bankkontot hade stängts och kortet spärrats. Datainspektionen slår nu fast att anteckningen stred mot personuppgiftslagen eftersom uppgifter relaterade till brott inte får registreras i kundnoteringar.

När banktjänstemannen tog emot kunden och i en rutinprocedur skrev in kundens personnummer dök det upp en ruta med rubriken ”TEXT”. Den aktuella texten löd ”Kunden dömd för rån på avdelningskontor Sundbyberg. Skadestånd kr 80.600 skickat till Lindorff. Även dömd för skadestånd till bankkollegor.” Banktjänstemannen hämtade sin chef som enligt den dömde rånaren då ska ha nekat kunden hjälp med orden: ”Du har rånat mina kollegor i Sundbyberg 2007”. När kunden frågar hur banktjänstemannen kan veta detta ville tjänstemannen inte svara utan hänvisade till bankens jurister för ytterligare frågor.

Datainspektionen konstaterar att bankens agerande stred mot personuppgiftslagen.

(Datainspektionen)

Vinst i vården

”Det måste komma en tid när vinsten inte längre är en ideologisk fråga. Då kanske nya omvårdnadskoncept kan få chansen att nå ut över världen och ’ge en bättre vardag åt de många människorna’, på samma sätt som Ikea. Dåliga privata vårdföretag kommer inte att bli stora. Det är bara i offentlig regi som dålig vård kan pågå år efter år.”

Åsa Moberg, Dagens Nyheter

Staten vägrar att stå för sina misstag

Högsta Domstolen i Rumänien förpliktade 2006 Länsförsäkringar att betala 6,3 miljarder kronor i trafikskadeersättning till en rumänsk medborgare. Kronofogdemyndigheten tog sig an uppgiften att driva in skulden eftersom Länsförsäkringar bestred betalningsansvar och bestred att den rumänska domen skulle kunna verkställas i Sverige. I avvaktan på att svenska domstolar skulle pröva saken betalade Länsförsäkringar in pengarna till Kronofogdemyndigheten, där de skulle förbli tills saken var klar. Först hösten 2010 fastslog Högsta Domstolen i Sverige att Länsförsäkringar inte behövde betala, men då hade Kronofogdemyndigheten redan betalat ut pengarna till Rumänien. Det fanns inga pengar att få tillbaka. Länsförsäkringar vände sig till Justitiekanslern för att istället få skadestånd av staten för dess felaktiga myndighetsutövning. Justitiekanslern avvisar bolagets skadeståndskrav med hänvisning till att Kronofogdemyndigheten inte begått något annat fel än att påstå att medlen belagts med en ”utbetalnings-spär”. Någon sådan fanns dock inte och därför kunde pengarna betalas ut. Att det senare visade sig vara alldeles fel tar staten inget ansvar för.

(Risk & Försäkring)

Utvecklingsfiender slår till – utan politisk kontroll

Malmpriserna har gått upp under senare år och plötsligt sjuder det av liv i svenska malmområdet. Gruvor som har varit stängda i decennier öppnas (Danne-mora i norra Uppland började brytas på 1200-talet men lades ned 1992 på grund av låga järnmalmpriser, den 12 juni i år öppnade kung Carl Gustaf gruvan igen, ägarna har investerat en miljard i den nya gruvan). Helt nya gruvor öppnas (Pajala i Norrbotten). Den trånga sektorn är miljötillstånden. LKAB har öppnat en ny gruva i Svappavaara i Norrbotten. Det tog fyra år att ordna alla miljötillstånden. Det blev klart och gruvan rekryterade 160 gruvarbetare och tecknade kontrakt med kunder som skulle köpa malm för över 2 miljarder kronor om året. Miljödomstolen i Umeå hade gett godkänt, liksom Miljöprövningsdelegationen i Norrbotten. Kiruna kommun var mycket nöjda med att gruvnäringen expanderade

liksom arbetsmarknadsmyndigheterna och till Svappavaara finns sedan tidigare järnväg som gör det billigt och effektivt att transportera malmen till Narvik. En som inte gillade tillståndet var Naturvårdsverket, som överklagade tillståndet, inte för att man tyckte att gruvan var miljöstörande utan för att tillståndet getts vid en prövning av den aktuella gruvan, inte prövning av all verksamhet i Svappavaara. Nu får 160 arbetare sparken, många av dem nyinflyttade till orten. LKAB tvingas troligen betala skadestånd till kunderna eller köpa in malm på spotmarknaden, där man inte vet vad priserna kan bli. Det råder rörande politisk enighet om att gruvan är ett viktigt bidrag till utvecklingen av Norrbottens näringsliv. Både moderater och socialdemokrater ställer upp och riksdagsledamöterna Sven-Erik Bucht (S) och Staffan Anger (M) har skrivit en gemensam artikel (Dagens Industri 11 juni 2012) med kritiska synpunkter. De hävdar att Sverige har de längsta handläggningstiderna i Europa i samband med industrietableringar och det hjälper inte när Naturvårdsverket vill sabotera vårt lands välstånd i en tid med svåra ekonomiska prövningar i omvärlden. Naturvårdsverket har fått alldeles för stora möjligheter i en lagstiftning som inte kan beskrivas som annat än samhällsskadlig. (Dagens Industri)

Systembolaget bakom legal kampanj mot vinklubbar

10 november 2011 anmälde nykterhetsorganisationen IOGT-NTO tio så kallade vinklubbar för brott mot alkohollagen (sju av de tio säljer bara vin och betalar svensk alkoholskatt och moms samt arbetar i enlighet med EUs regler). En av de anmälda klubbarna (Antipodes) hävdade senare i DN att Systembolaget låg bakom anmälan, vilket förnekades av både Systembolaget och IOGT-NTO. Systembolaget har naturligtvis legitima skäl att följa upp sina konkurrenters verksamhet. Men i det här fallet lyckades någon genom anmälan få det att framstå som om vinklubbarna ägnade sig åt illegal verksamhet. Så blev rubrikerna i de stora tidningarna och i SvT. På Systembolagets hemsida gick man raskt ut med information om ”olaglig internethandel anmäld” (ändrades senare till ”Misstänkt olaglig internethandel”).

En studie av vilka som sökt efter vinklubbarna på nätet visar att IOGT-NTO

börjat söka efter vinklubbarna precis samma dagar när anmälan gjordes. Däremot har Systembolaget och advokatbyrån Hammarskiöld gjort flitiga besök under månaden innan anmälan. Advokatbyrån Hammarskiöld har i olika sammanhang arbetat åt Systembolaget, men IOGT-NTO brukar anlita en annan advokatbyrå. Det verkar vara så att anmälan kommer från konkurrenten, inte från nykterhetsorganisationen.

(<http://www.youtube.com/watch?v=NzklUCHfcSI>)

Vänsterpartiet och serieskytten

Under våren har en rättegång pågått mot Peter Mangs i Malmö, i media ofta kallad ”serieskytten”. Mangs är åtalad för tre mord och tolv mordförsök i Malmö under 2003 och perioden 2009-2011. Längre under utredningen var det enda mordoffret en etnisk svenska, medan flertalet som var utsatta för misslyckade mordförsök var invandrare. Alla fall som utreddes inledningsvis ägde rum mellan 2009 och 2011, medan så småningom två mord från 2003 kopplades till fallet, varefter två av de tre mordoffren hade invandrarbakgrund, vilket gjorde att Mangs kunde beskrivas som invandrarhatisk. Det är möjligt att så är fallet, Mangs har själv valt att tiga sig igenom rättegången.

Vad som inte tagits upp i medias behandling av målet mot Mangs var hans partipolitiska kopplingar. Han har nämligen ett förflutet i Vänsterpartiet. När Anders Behring Breivik begick sina vansinnesdåd i Norge drogs det genast fram i rampljuset att han en gång varit med i Fremskrittspartiet (Norges näst största parti). Men villigheten att koppla Mangs till Vänsterpartiet och dra slutsatser av det har varit så gott som obefintlig i media. Trots att vi alla vet att partier som genom åren haft täta kontakter med Vänsterpartiet ligger bakom tiotals miljoner mord, medan Fremskrittspartiet är vita som snö. Mangs har dessutom vid olika tillfällen givit uttryck för antiisraeliska åsikter som passar väl överens med Vänsterpartiets och Malmös starke man Ilmar Reepalus. Många skulle nog kalla åsikterna för antisemitiska.

Det stora flertalet av serieskyttens offer har varit kriminella eller haft kopplingar till kriminella. Det bör slutligen tilläggas att antalet nedskjutna personer i Malmö inte har minskat sedan Mangs greps och sattes bakom lås och bom. Dessvärre

tycks det dessutom vara så att de skurkar som varit på fri fot efter Mangs gripande haft större skjutskicklighet än Mangs, med fler döda som följd.

Pierre Schori får inte se SÄPO-papper

Pierre Schori anser att det känns kränkande och odemokratiskt att nekas insyn i handlingar i SÄPOs arkiv som enligt honom är behäftade med sakfel och påståenden som inte överensstämmer med verkligheten. Han har en särskilt stark önskan att få ta del av dokument i SÄPOs pressklipp och dokument som tydligt rör honom. Men kammarrätten avslår nu Schoris överklagande.

Genom flera beslut har SÄPO nekat Pierre Schori att ta del av vissa handlingar i hans personakt hos SÄPO.

I den aktuella personakten förekommer handlingar av olika slag som innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt de bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som har angetts i besluten. Kammarrätten finner inte skäl att frångå den bedömning som SÄPO har gjort med anledning av de uppkomna sekretessfrågorna. Förhållandena är enligt kammarrättens mening inte sådana att det finns förutsättningar att låta Pierre Schori ta del av ytterligare material som ingår i den akt som finns hos SÄPO rörande honom.

(Dom i Kammarrätten den 19 juni 2012)

Ökad sysselsättning eller?

Regeringen hävdar att sysselsättningen ökat med 200 000 personer sedan 2006. Oppositionen hävdar att antalet arbetslösa öka från 7,1 till 7,5 procent. Arbetslösheten räknas i förhållande till befolkningen i åldern 15-74 år (enligt nya EU-regler, men de två talen är räknade på samma sätt). Vad som hänt, menar Stefan Fölster och Johan Kreicbergs vid Svenskt Näringsliv, i en rapport, är att de stora fyrtiotalistkullarna börjat pensioneras och att andelen 65-74-åringar i totalen av 15-74-åringar ökats. Sett i förhållande till befolkningen i åldern 20-64 har det gått uppåt för Sverige. Antalet arbetade timmar per person (inräknat studerande, sjuka, arbetslösa m fl) har ökat från 25,3 till 26,2 timmar per vecka räknat i åldern 20-64 år, det vill säga i de åldrar som är yrkesaktiva.

UTLANDS-NYTT

Wu Ying "benådad"

Vi berättade i Contra nummer 1 2012 om dödsdomen mot den framgångsrika entreprenören Wu Ying. Hon hade byggt upp en kedja skönhetsalonger och sedan utvidgat verksamheten med att ordna finansiering för andra privata företag (som inte får lån i de statliga bankerna). Privata företag ska enbart finansieras med privata medel och aktier på börsen. Nu har målet mot Wu Ying varit uppe i Högsta Domstolen och den lindrade domen från dödsstraff till villkorligt dödsstraff. Det innebär att Wu ska sitta i fängelse i två år och om hon "sköter sig" omvandlas domen till livstids fängelse.

Hysteriska käringar!

En 73-årig pensionär, Omar Amin, blev utslängd från barnavdelningen på Barnes & Nobles' (en av USAs största bokhandelskedjor) butik i Scottsdale i Arizona. Han fick veta att män inte fick vara ensamma på barnavdelningen. Omar hade gått till barnavdelningen för att köpa böcker åt sina barn i Wisconsin. En kvinnlig kund hade klagat hos en expedient över att Omar var ensam på barnavdelningen. Expedienten ingrep genast och slängde ut Omar. Mark Bottini, chefen för Barnes & Nobles' butiker har senare bett Omar om ursäkt.

(Fox News)

Ryska professorer dömda för spioneri

En rysk domstol dömde nyligen två professorer, Jevgenij Afanasjev och Svjatoslav Bobysjev, vid Sankt Petersburgs Baltiska Tekniska Högskola till 12 respektive 12,5 års fängelse för spioneri. Professorerna påstods mot betalning ha överlämnat hemliga uppgifter om Rysslands senaste interkontinentala robot Bulava till Kina. Professorerna häktades redan 2010. Professorerna påstås ha överlämnat uppgifter om tekniken för undervattensavfyring av Bulava till Kina i samband med en konferens i Kina 2009. I de inledande praktiska proven med Bulava drabbades projektet av en rad tekniska misslyckanden, men dessa brister ska nu

ha rättats till. Bevisningen mot professorerna har varit skakig, men därtill kan läggas att det är intressant att Kina nu påstås bedriva militärt spionage mot den gamla allierade Ryssland.

Nio av sjutton har fått sparken

Sedan eurokrisens början 2010 har nio av eurozonens sjutton premiärministrar fått sparken. Sympatierna för EU och euron sjunker genomgående. En som sitter kvar, men som har svårt med opinions-siffrorna, är Tysklands Angela Merkel. Trots att hon tidigare väl återspeglat väljaropinionens "Vi betalar inte"-opinion.

Bangladesh alltmer ner i träsket

Under 1990-talet skiftade makten i Bangladesh mellan "änkan" (Khaleda Zia, änka efter den mördade presidenten Ziaur Rahman) och "dottern" (Sheikh Hasina, dotter till förra presidenten Mujibur Rahman).

När Khaleda Zias (Bangladesh Nationalist Party, BNP) styrde landet i början av 2000-talet rasade landet allt djupare ner i korruption och kleptokrati. Till slut föll regeringen och ersattes av teknokrater. Vid valen 2008 vann Awami-förbundet under Sheikh Hasina en jordskredsseger. Men politiken blev inte bättre. Sheikh Hasina har mest utnyttjat sin makt för att jaga politiska motståndare. Oppositionella (många av dem med ett förflutet i BNP) försvinner och det planeras även för krigsförbrytarrättegångar som ska ta upp vad som hände under inbördeskriget 1971. Vilket många anser är inriktat på att diskreditera BNP.

En av dem som särskilt utsatts för regeringens misshag är Nobelpristagaren Mohammad Yunus, mannen bakom smålånbanken Grameen Bank. År 2007 prövade han möjligheten att starta en ny tredje okorrumpad kraft i politiken – han gav upp. Nu har hämndens timme kommit. Förra året fick han med regeringens goda minne sparken från Grameen Bank, sedan en domstol kommit fram till att han var för gammal (han var 71) och en lag hade införts som begränsade rätten

att företräda en bank till personer under 70 år. Regeringen har utsett en ny ledning för banken.

Så levde kaliferna

I Jordanien pågår utgrävningsarbeten i Kusajr Amra. Det handlar om ett jakt-slott från 700-talet som avslöjar de tidiga muslimska härskarnas, kalifernas, allt annat än behärskade livsstil. Kalifen Walid II styrde bara mellan 743 och 744 (han störtades och ersattes av sin kusin Yazid III), men slottet byggdes under hans period som prins. Walid II var känd för sitt supande och i det nyligen utgrävda jakt-slottet har man funnit målningar som föreställer jaktscener, nakna kvinnor, dans och dryckenskap. Islamiska "forskare" har länge hävdad att det var fråga om bysantinska eller kanske rentav romerska målerier, för så kunde ju inte en kalif tillhörande umayyadernas ätt uppträda. Nu har fortsatta efterforskningar lett till att man hittat en inskription som berättar att det var just för Walid II som slottet byggdes.

Impopulär Obama

Vid sidan av de republikanska primärvalen, där det gällde att utse en motkandidat till Barack Obama i höstens presidentval, har även Demokraterna haft primärval. I de flesta delstaterna har det bara funnits en kandidat att välja på, vilket är det brukliga när sittande president ställer upp till omval. Men i en delstat är Barack Obama rejält impopulär även bland Demokraterna. I West Virginia fick en fånge från Texas nästan 40 procent av rösterna i primärvalet. Keith Judd sitter inne sedan 1999, då han framförde hot mot University of New Mexico. Han lyckades samla ihop de 2.500 dollar som behövdes för att bli upptagen på demokraternas röstsedel i West Virginia, och det faktum att han inte var Barack Obama gav honom 40 procent av rösterna! Han fick dock inga delegater till Demokraternas konvent. Anledningen var att delegater måste registreras i särskild ordning och det fanns inga delegater som registrerat sig för Judd.

Danska terrorister

Den danska terroristerättegång som vi redovisade i förra numret av Contra ledde till att de fyra åtalade Mounir Dhahri, Munir Awad, Sahbi Zalouti och Omar Abdalla Aboelazm alla dömdes till tolv

års fängelse för planerna att genomföra en väpnad attack mot den danska tidningen Jyllands-Postens Köpenhamnsredaktion och då ”döda så många som möjligt” (citat från polisens avlyssning av de dömda).

Det dröjde inte länge innan det var dags för dansk polis att slå till igen. Denna gång mot två somaliska bröder, bosatta i Danmark sedan 16 år. Den ene av bröderna hade varit på träningsläger i Somalia under ledning av al-Shabab, som samarbetar med al-Qaida. Genom avlyssning hade danska säkerhetspolisen PET fått tillgång till brödernas diskussioner om vapen, metoder och mål för en terrorattack. Enligt PETs kommentar efter gripandet har ”en konkret terrorhandling kunnat förhindras genom polisens ingripande”.

Klimatextremister i farten

Steve Zwick, en av de hårdaste troende när det gäller mänskligt skapade klimatkatstrofer, tar intryck av en händelse i Tennessee där de som vägrat att betala 75 dollar i avgift till den lokala brandkåren inte fått någon hjälp när deras hus brunnit ner.

Zwick säger i en artikel i affärstidningen *Forbes* att ”Vi vet vilka de aktiva fönekarna är – inte de som tror på lögnerna, men de som skapar lögnerna. Låt oss spåra dem nu och när hungersnöden kommer ska de få betala. Låt oss hoppas att deras hus brinner. Låt oss byta deras säkra marker mot de översvämmade öar-

na. Tvinga dem att bära kostnaderna för den dyrare maten.”

Kärnkraftsdirektör i Italien skjuten

Löst sammanhållna nätverk av ekoanarkister har under senaste tiden genomfört dåd på olika platser i världen, bland annat i Schweiz, Italien och Mexiko. Vanligast har olika typer av bomber varit, speciellt brevbomber, men i maj skottsbadades Roberto Adinolfi, vd för Ansaldo Nucleare, dotterbolag till Finmeccanica. Bakom attentatet ligger en grupp som kallar sig ”Olga-cellen”.

I ett brev tar gruppen på sig skulden för attentatet. Den anser att forskare är kapitalismens tjänare och att Finmeccanicas bio- och nanoteknologi leder till död och lidande och är den italienska kapitalismens nya ansikte. Tidigare försökte gruppen spränga en nanoteknologisk anläggning tillhörande IBM, skriver *Nature*.

Omkring ett år före skjutningen levererades en brevbomb som exploderade på lobbyorganisationens Swissnuclears kontor i Olten. I augusti samma år, 2011, skadades två nanoforskare i Mexiko av en brevbomb som skickats från en annan ekoanarkistgrupp. Den innehöll tillräckligt med sprängmedel för att skada en större del av byggnaden, ifall bombens detonation inte misslyckats. Dessförinnan hade denna grupp, ”Tending Towards Savagery” skickat två brevbomber till andra nanoforskare.

(*Nature*)

Arbetsrättsforskare hotade

I Italien har flera professorer och specialister i arbetsrätt mördats av vänsterextremister. Det är ett högriskjobb att arbeta med arbetsrätt och när Pietro Ichino 2008 blev senator för ett vänsterparti hade han redan polisskydd, eftersom han arbetade med arbetsrätt. Enligt Ichino är det hans uppfattning att arbetsrätten behöver luckras upp för att underlätta för ungdomar att få arbete som lockar till sig terrorister.

Tidigare har arbetsrättsprofessorerna Marco Biagi (2002) och Massimo d'Antona (1999) mördats på grund av att de haft ”felaktig” uppfattning om behovet av reformer i arbetsrätten.

Vi hade missat det...

Men det hade också alla andra svenska media gjort. När Danmark fick en ny vänsterregering blev den nya statsministern Helle Thorning-Schmidts första förslag till finansminister stoppad. Socialdemokraten Henrik Sass Larsen klarade inte rutinkontrollen hos danska motsvarigheten till SÄPO, PET. Detta på grund av kontakter med MC-ligor. Näringsministern, som kommer från Socialistisk Folkeparti, har en gedigen kommunistisk bakgrund och var tidigare ordförande i Danmarks Kommunistiska Parti. Han deltog i hyllningarna till Östtyskland på dess 40-årsdag 1989 (några veckor innan Murens fall) och han skrev ett hyllningsbrev till Östtysklands diktator Erich Honecker samma år. Han deltog också i de tvivelaktiga affärer som danska kommunistpartiets bolag Terpo Tryk hade med Sovjet-blocket. Den vägen (genom att acceptera överfaktureringar från tryckeriet och genom att leverera tryckutrustning gratis) stödde Sovjet de danska kommunisterna och Ole Sohn var mellanhand.

Också Helle Thorning-Schmidts egna affärer har blivit föremål för kritik. Det handlar om komplicerade skattertransaktioner. Hennes man Stephen Kinnock arbetar i Schweiz, men har tidigare varit skattskyldig i Danmark. När Kinnock flyttade ut ur Danmark behöll dock Thorning-Schmidt de gemensamma avdragen i sin helhet.

Uppgifter om detta har läckt från myndigheter och politiker, bland annat från den tidigare regeringen.

Dubbelspelet inom energipolitiken

Avregleringen av elmarknaden och marginalprissättningen har fått skulden för att elpriserna har blivit alltför höga. Politiker inom Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna anser att elmarknaden ska återregleras, den främsta förespråkaren för den ståndpunkten var den tidigare socialdemokratiska partiordföranden Håkan Juholt. Problemet för regleringsförespråkarna är att de själva bär skulden för de höga elkostnaderna. Elmarknaden är nämligen inte helt avreglerad samtidigt som skatterna tillsammans utgör mer än halva elkostnaden för ett hushåll. Boken Dubbelspelet av Maria Eriksson handlar just om detta dubbelspel där politikerna satte spelreglerna, skyllde på marknaden och lät elkonsumenten betala.

Den borgerliga regeringen med Carl Bildt som statsminister beslutade 1993 att avreglera elmarknaden 1995. Men när Socialdemokraterna vann valet 1994 sköt de upp beslutet till 1996. Därmed var det en socialdemokratisk regering som genomförde avregleringen, och Håkan Juholt var en av de som tryckte på ja-knappen. Det är en detalj som oftast faller bort när socialdemokrater kritiserar avregleringen. Visst har man rätt att ändra sig, men då är det på sin plats att man erkänner det och förklarar varför man har ändrat sig.

Ett annat politiskt dubbelspel uppstår när stora målkonflikter mellan energihushållningskravet och låga elpriser ska lösas. Vänsterpartiet vill å ena sidan vara ett alternativ till Miljöpartiet och förespråkar därför energihushållning för att minska koldioxidutsläppen. En argu-

mentationslinje är att höga elpriser ökar trycket på att hushålla med energi. Å andra sidan vill Vänsterpartiet värna låginkomsttagares plånböcker och hög selsättning. Det talar för låga elpriser och i det resonemanget är det marknaden som är boven.

Innan elmarknaden avreglerades hade priserna redan börjat stiga. Efter avregleringen fortsatte priserna att stiga för att därefter sjunka tillbaka något. Från 2002–2003 började elpriserna stiga dramatiskt. De flesta utredningar som gjorts visar att avregleringen har varit framgångsrik då

fredrik.runebert@contra.nu

produktiviteten har ökat, vilket gör att färre anställda levererar allt större kvantiteter el. Dock är det osäkert om priserna har påverkats positivt. Några utredningar har fokuserat på problemet med marknadskoncentrationen, dvs. att tre stora elbjässar dominerar marknaden inom elproduktionen. Damsgaard och Green menar å sin sida att avregleringen har lett till samhällsvinster på 11 miljarder kronor under de första åtta åren. Förklaringen är

lägre kapacitetsnivå i relation till efterfrågan. Med andra ord har avregleringen och den gemensamma elmarknaden minskat behovet av kostsam nationell reservkraft då importmöjligheter har skapats. Denna slutsats har även regelutredningen där LOs dåvarande chefsekonom Dan Andersson ingått.

Det behövs också en nyansering av påståendet att elmarknaden är helt avreglerad, vilket vissa debattörer försöker göra gällande. Ett exempel är elnätsbolagen som är så kallade naturliga monopol. Det är inte ekonomiskt möjligt att ha fler elnätsaktörer inom en given region. Därför är denna del av elmarknaden fortfarande reglerad och under tillsyn av energimarknadsinspektionen. Fler begränsningar av avregleringen tas upp senare i artikeln.

Höga elpriser

El är en grundläggande vara för vårt samhälle, precis som livsmedel och sjukvård. Utan el upphör många livsviktiga funktioner i samhället att fungera. Sjukvården är det tydligaste exemplet, där respiratorer och andra livsuppehållande maskiner kräver el. Därför har sjukhus reservgeneratorer i fall elen skulle slås ut av någon anledning. Men även i hushållet är mycket kopplat till elkonsumention. Spisen, mikrovågsugnen, tvättmaskinen, kylskåpet och frysskåpet behöver eltillförsel för att fungera. Kopplar man bort elen helt kommer mycket av vår bekvämlighet att försvinna. En intressant tanke är att earth hour, som är en global jippoliknande protest mot klimatförändringar där alla uppmanas att släcka sina lampor under en timme på en förbestämd dag, i år den 31 mars, skulle utsträckas till ett helt år. Hur många skulle klara av det?

Med andra ord är elpriserna en politiskt viktig fråga för hushållen. Så varför har priserna tillåtits stiga så mycket? Till att börja med har skatteuttaget under tidsperioden 1970–2009 ökat 123 gånger. De rena elpriserna har stigit 15 gånger. Skatten i konsumtionsledet utgör cirka 40 procent av elpriset. Då är inte distri-

butionsavgifter inräknade. Till detta tillkommer skatter i produktionsledet såsom effektskatt på kärnkraftsel, kväveoxidavgifter och svavelskatter. Utsläppsrätterna, som kan ses som en form av skatt, medför också en fördyring. Kostnaderna för exempelvis ett kolkraftverk att köpa utsläppsrätter medför ett prispåslag för konsumenten. Då elproduktionen av kolkraftverk är relativt dyr leder detta prispåslag till att elpriserna stiger generellt. Statens årliga intäkter från skatter och avgifter på elmarknaden uppgår till cirka 40 miljarder kronor. En stor del att detta betalas av hushåll medan företag har lägre skatter eftersom politikerna inser att den elintensiva basindustrin inte kan överleva annars. De höga elskatternas betydelse kan illustreras av en jämförelse mellan EU-länder. Inom EU ligger Sveriges elpris på åttonde plats. Det rena elpriset är däremot lägre än EU-genomsnittet. Men Sverige är inte värst när det gäller elskatter, den positionen intar i stället Tyskland och Danmark.

Alternativa prissättningar

En annan förklaring är marginalprissättningen som innebär att elpriset sätts efter den dyraste elproduktionen. Det är därmed produktionskostnaden för den senaste tillsatta produktionsenheten som bestämmer marknadspriset. Före avregleringen tillämpades genomsnittsprissättning då kommunala bolag, som inte får ta ut vinster, stod för en fjärdedel av elmarknaden. Efter avregleringen sätts priset per timme efter en budgivning på den nordiska elmarknaden Nordpool. På den marknaden ingick först Sverige och Norge, sedermera även Danmark och Finland. Nu finns det även en gemensam elmarknad inom EU som lett till att prisskillnaderna i Europa har minskat mellan länderna. I praktiken betyder det att det blir mer lönsamt för svenska elproducenter att exportera el till Tyskland som historiskt har haft högre elpriser, än att sälja elen inom Sverige.

Efter beslutet att avveckla kärnkraften i Tyskland efter kärnkraftsolyckan i Fukushima kan den utvecklingen bli ännu påtagligare. Den gemensamma elmarknaden kan visserligen balansera hydrologiska effekter för vattenkraftverk och hålla pristopparna nere, men samtidigt leder den gemensamma elmarknaden till att andra länders beslut om utbudsbegränsningar kan påverka våra priser

uppåt.

Marginalprissättningen kan dock användas till konsumenternas fördel genom att skapa förutsättningar för ändrade konsumtionsmönster. Genom rörliga prisavtal, tydlig information och timmätare kan konsumenter anpassa sin elförbrukning efter elpriserna. Det vanligaste exemplet är att elkonsumenter kan fördela mer av konsumtionen på kvällar och nätter då efterfrågan är lägre. Problemet är dock att många väljer fasta prisavtal och att många konsumenter är omedvetna om prisskillnaderna.

Vad är då alternativen till marginalprissättning? Ja genomsnittsprissättningen är ett alternativ, men en sådan prissättning leder automatiskt till att hälften av all elproduktion är olönsam. Resultatet blir att incitament saknas för producenter att producera el i dyrare energislag vilket även hämmar investeringar. Det ger också incitament till konsumenter att köpa mer el vilket strider mot politikernas mål om energihushållning. Ett tredje alternativ är skilda priser för olika energislag. Problemet med den lösningen är svaret på frågan: Vem ska tvingas köpa den dyrare elen?

Marginalprissättningen leder till att elproducenterna får väldigt höga vinster eftersom priset är detsamma oavsett om elen kommer från billig vattenkraft eller dyr kolkraft. På en fungerande marknad skulle detta leda till ökad konkurrens då alltfler aktörer vill ta del av de höga vinsterna vilket i sin tur betyder en ökning av investeringar. När utbudet ökar och efterfrågan är densamma sjunker priserna. Så varför investerar inte företagen i fler produktionsanläggningar? Jo, politikerna har begränsat utbudet. Vattenkraft får inte byggas ut och kärnkraftverk får bara byggas om de ersätter redan befintliga. Dessutom samögs alla kärnkraftverk av de tre stora elproducenterna Vattenfall, Eon och Fortum. Det innebär att vi har en oligopolmarknad där nya aktörer inte har en chans att starta nya kärnkraftverk eftersom de nya måste byggas på de områden där de befintliga kärnkraftverken finns idag. De höga etableringshindren cementerar strukturen på marknaden.

Den kraftiga vindkraftsutbyggnaden har också en negativ effekt på elpriserna vilket inte har uppmärksamats tillräckligt mycket. Eftersom vindkraft är helt beroende av vädret och därför kräver reservkraft blir prisfluktuationerna stora

när vindkraften utgör en allt större andel av den totala elproduktionen. Vädret har även betydelse för andra energikällor såsom vattenkraft där torra år medför lägre vattennivåer i magasinen vilket påverkar elpriserna uppåt.

El är en grundläggande vara som är svår att ersätta på ett kostnadseffektivt sätt. För ekonomen betyder det att priselasticiteten är låg. Ett högre pris på elen leder inte till någon större minskning av efterfrågan.

Begränsningar i överföring

Överföringskapaciteten är en begränsande faktor för frihandeln då kapaciteten är given under en lång tidsperiod. När kapaciteten är maximal indelas den nordiska elmarknaden i delområden. Det gör att elpriserna i Sverige och Norge kan skilja sig åt.

Det är också tanken bakom indelningen av Sverige i fyra prisområden. Mycket av produktionen sker i norr och mycket av konsumtionen sker i södra Sverige. Och eftersom Barsebäck är nedlagt betyder det att södra Sverige blir mer beroende av att el överförs från Danmark, Tyskland eller andra regioner i Sverige. Kritikerna säger att gränserna är godtyckligt dragna och att företag i vissa delar av landet får högre energikostnader än andra, vilket snedvrider konkurrensen. Förespråkarna påtalar att marknaden kommer att fungera mer effektivt när olika samhällsaktörer möts av samhällsekonomiskt korrekta priser. Att priserna kommer att variera mellan olika områden beror på att det finns flaskhalsar, och en mer marknadsökonomisk prissättning kommer att öka incitamenten att investera i infrastrukturen. De tidigare bristerna var inte tillräckligt tydliga och aktörerna på marknaden kunde ta ut högre priser av alla utan att behöva göra några investeringar. Tidigare överbelastades elnätet på grund av flaskhalsarna vilket gjorde att Svenska Kraftnät var tvunget att ägna sig åt mothandel, något som utgör en kostnad för skattebetalarna. Mothandeln innebar att produktionen fick ökas i södra Sverige där elbrist kunde råda, och minskas i norra Sverige där ett elöverskott uppstod. Mothandelspriset var i regel lägre än spotpriset i norra Sverige, medan mothandelspriset var högre än spotpriset i södra Sverige. På så sätt kunde elproducenterna, som var de enda som i praktiken kunde delta i mothandeln med Svenska Kraftnät, utnyttja

Även om elmarknaden avreglerats har inte marknaden för att bygga nya kraftverk avreglerats. Restriktionerna för att bygga nya vattenkraftverk och kärnkraftverk gör det i praktiken omöjligt att påverka utbudskomponenten.

prisarbitrage, det vill säga tjäna pengar på felprissättningar. Notan för dessa transaktioner hamnade till slut hos skattebetalarna. Kritikernas motargument är att myndigheternas försummelser att underhålla och investera i elnätet har varit känd sedan 1990-talet och att det därför inte behövs någon teoretisk modell för att identifiera investeringsbehoven. Med det nya systemet får svenska hushåll och företag i södra Sverige betala för försummelserna i stället för alla svenska hushåll och företag.

Elmarknadens framtid

Vilka reformer kan förbättra elmarknadens funktionssätt? En viktig pusselbit är att sänka etableringströsklarna och öka utbudet av el. Bortser man från alternativet att ta bort alla regleringshinder över hela linjen finns det ett antal åtgärder att välja mellan. Kärnkraftsöverenskommelsen kan modifieras så att nya reaktorer kan byggas på en annan plats än där de befintliga finns i dag. Det går också att öka effekten. I dag har svenska kärnkraftverk en genomsnittlig effekt på 900 MWh medan Finlands nya reaktorer har en effekt på 1600 MWh. Annars kan den kinesiska satsningen på kärnkraftverk med lägre kapacitet vara ett alternativ, eftersom de kräver lägre investeringskostnader och utgör en mindre risk vid

eventuella olyckor.

Vattenkraften kan byggas ut i de fyra orörda älvarna. Alternativen för de som vill bevara de orörda älvarna är att bygga kraftverk i redan exploaterade älvar och att genomföra effekthöjningar på befintliga. Det har dock visat sig svårt att bygga nya vattenkraftverk även i de exploaterade älvarna. Vattenfall har försökt bygga ett kraftverk i Vojmån, men hindrades av en folkomröstning i Vilhelmina. Vattenkraften hämmas även av fastighetsavgifter för vattenkraftverk, miljöbalken och EUs ramdirektiv för vatten.

Marknadskoncentrationen kan åtgärdas genom att dela upp och privatisera Vattenfall för att öka konkurrensen. Ett uppbyggande av samägandet av kärnkraftverk har samma effekt. Incitamenten att producera el så billigt som möjligt kan stärkas genom att låta basindustrin investera mer i energianläggningar. En sådan viljeinriktning har basindustrin kommunicerat med syftet att bevara Sveriges konkurrenskraft via låga elpriser. Sådana investeringar skulle också minska misstankarna om att de nuvarande eljättarna under kalla vinterperioder håller nere produktionen via planerade och oplanerade underhållsstopp i kärnkraftverk med syftet att hålla uppe prisnivån. Priskänsligheten och efterfrågan kan påverkas genom timmätning och smarta elnät som

kan styras på distans och programmeras. Displayer med priser och förbrukning kan råda bot på konsumentens kunskapsbrist.

Elcertifikatssystemet som är nationellt motverkar utsläppsrättssystemet som är internationellt. Utsläppsrättssystemets uppgift är att minska koldioxidutsläppen där det är billigast att göra det. Elcertifikaten subventionerar förnyelsebar energiproduktion för att öka dess andel av den totala produktionen. Det sänker priset på utsläppsrätterna eftersom efterfrågan på rätterna minskar. Resultatet blir att svenska konsumenterna finansierar konsumenterna i andra länder att fortsätta släppa ut mer koldioxid, trots att det hade varit billigare att minska utsläppen där än i Sverige.

Elmarknaden kännetecknas av långa ledtider för investeringar, därför krävs politisk stabilitet i form av tydlighet och långsiktighet. Ingen vågar investera i en stor energianläggning så länge osäkerhet om framtida energipolitik föreligger. Blocköverskridande överenskommelser är därför nödvändiga.

Politikerna, oavsett parti, kan därför inte frånskriva sig ansvaret för elprisutvecklingen. Att skylla på marknaden är bara ett sätt att maskera det faktum att konsumenterna får betala priset för den energipolitik som förs och har förts i flera decennier.

Vad hände i Ndola?

En av de ständigt återkommande konspirationsteorierna handlar om den flygolycka som kostade FN:s generalsekreterare Dag Hammarskjöld livet. Förre ärkebiskopen K. G. Hammar fick i våras utrymme i Svenska Dagbladet för att hävda att Dag Hammarskjöld egentligen blev mördad (planet nedskjutet). En skröna som vi hört förut. Svante Hjerstrand, just det den gamle redaktören för *Argument för Frihet och Rätt*, still going strong vid 92, skrev följande replik som Svenska Dagbladet inte ville publicera.

På Brännpunkt i Svenska Dagbladet skrev ärkebiskop em. K. G. Hammar att han var övertygad om att FN:s generalsekreterare Dag Hammarskjöld blev mördad genom nedskjutning vid inflygning för landning i Ndola i dåvarande Rhodesia (1961-09-17). För att motbevisa den gängse officiella uppfattningen, att Hammarskjölds död berodde på en olycklig felbedömning av piloten vid inflygningen, vill Hammar att en ny utredning företas för att tillföra vittnesmål, som Hammar bedömer som nya och väsentliga. De vittnen som Hammar åberopar är troligen tidigare kända och i annat fall kan de ifrågasättas därför att de ej hört av sig tidigare än efter 40 å 50 år. Det kunde dock vara mycket lämpligt att granska de utredningar som redan

svante.hjerstrand@contra.nu

gjorts för att se hur ärendet blivit bedömt med professionella anspråk. En sådan mycket bra kritisk granskning finns i en liten skrift "The Ndola Accident" (1966) av flygkapten (SAS) Bengt-Åke Bengs (1924–1972), väl meriterad från FN-tjänst i Kongo och tidigare från reguljär flygtrafik över Afrika och med bland annat 4000 pilot-timmar med den aktuella typen av flygplan. Särskilt minnesvärt i det här sammanhanget är följande citat ur Bengt-Åke Bengs gedigna dokument:

Dr Frei-Sulzer, Chief of the Scientific Department of the Zurich Police and Professor of Science criminology at the University of Zurich was especially engaged by the UN secretariate in order to investigate into the possibilities that the plane had been shot down or exposed to sabotage. The professor made a most careful examination. In his report he states that if the plane had been shot down or exposed to sabotage he would have found out about it. He rejects all other theories

and states that the accident was caused by pilot error.

Trots denna professionella sammanfattning av alla påkostade undersökningar av vittnesuppgifter och omständigheter vill biskop Hammar med sin auktoritet vidmakthålla den seglivade myten att Dag Hammarskjöld bragtes om livet på något sätt. Bland alla snillrika spekulationer i den riktningen toppar nog den som fick redaktionsledningen i en stor ansedd dagstidning (inte SvD) att nappa på idén att flygplatsen i Ndola skulle ha gett flygplanet felaktig uppgift

om lufttrycket och därmed påverkat inställningen av flygplanets höjdmätare med katastrofen som följd. Följande dag fanns en notis på ledande plats där Luftfartverkets chef dementerade tidningens påfund och förklarade att proceduren var dokumenterad och rätt utförd samt att flygplanets höjdmätare var rätt inställda. –När flygplanet strax efter en dryg 180° vänstersväng slog i träden var det inriktat mot Ndolas landningsbana – flygplanet kom från öster men skulle landa i motsatt riktning. Uppenbarligen har flygplanet förlorat för mycket i höjd strax före och/

FN:s generalsekreterare var starkt engagerad för den Moskvalierade kongolesiska presidenten Patrice Lumumba, vilket har lett en del vänsterinriktade konspirationsteoretiker att tala om mord i smaband med den olycka som 1961 ändade Hammarskjölds liv i Ndola i nuvarande Zambia. Svante Hjerstrand redovisar fakta som säger att det var en olycka och inget annat.

eller under den sista giren. De styrande i Katanga, som ville behålla sin välmående provins utanför kaoset i Kongo, och president Tshombe själv, som i Ndola väntade på Hammarskjöld, var angelägna att förmå Hammarskjöld att avstå från att bruka sin militära övermakt och i stället åstadkomma ett modus vivendi till dess situationen stabiliserats. Moïse Tshombe (1919–1969) blev senare hela Kongos president juni 1964 - oktober 1965. Han hade allt att vinna på en dialog med Dag Hammarskjöld.

Faktiska omständigheter vid flygolyckan i Ndola den 17 september 1961

Flygkapten (SAS) Bengt-Åke Bengs, som var en framstående expert på flygsäkerhet och haveriutredningar, redogör i sin skrift "The Ndola Accident" för det troliga olycksförloppet. Hammarskjölds flygplan (SE-BDY) kom in österifrån över Ndola flygplats kl 2210 (GMT) 10 minuter före den beräknade ankomsten 2220(GMT). SE-BDY anmälde 2210 till Ndola "descending" och begärde aktuellt lufttryck för slutlig höjdmätarinställning, vilket genomfördes. SE-BDY beordrades att anmäla när flygplanets höjd blivit 6000 fot för att enligt rutin invänta tillstånd för landning. Samtidigt med eller strax efter denna kommunikation inledde SE-BDY en högersväng åt nordväst - en fullt normal åtgärd före ett landningsvarv åt vänster och för att reducera höjden till 6000 fot och anmäla till flygplatsen när det genomförts. Då skulle SE-BDY ha gått in i "landningsvarv" vid flygplatsen (Ndola, höjd: 4160 fot) för att då få tillstånd att landa. Enligt Bengs skulle den proceduren ha varit den säkraste och den absolut bästa i rådande situation med mörker, stress och trötthet. Så skedde dock inte. SE-BDY underlät att rapportera när planet kommit ned till 6000 fots höjd och underlät att invänta tillstånd att landa. Efter fullbordan av den drygt 180° svängningen åt vänster var planets kurs riktad mot den från flygplanet synliga landningsbanan, men man kan ha försummat att enligt rutin avläsa höjdmätarna vilket 2213 ledde till katastrofen på höjden 4357 fot. I övrigt var allt väl förberett för landning, vingklaffarna var fällda till 30°, propellrar och motorernas effekt var rätt inställda och landnings-stället nedfällt

och låst. SE-BDY hade även kunnat använda ILS-systemet för en "instrument approach" men underlät även detta. Sikten var god och piloten litade för mycket på sin förmåga att bedöma situationen i stället för att tillämpa den vanliga säkra rutinen att på kontrollerad höjd invänta "clearance" från flygplatsen. Ingenting onormalt (utöver felaktig höjd) påverkade piloternas fulla kontroll över flygplanet.

Om SE-BDY hade beskjutits innan eller i början av vänstersvängningen fanns tid att sända nödanrop till den alerta flygledaren i Ndola och om planet bringats att störta i slutet av eller efter svängningen torde störningen från anvisad höjd (6000 fot ned till 4357) ha varit mycket brantare än nästan horisontellt, "descending" 3°, så som SE-BDY slog i trädtopparna. SE-BDYs hastighet torde ha varit normal som inför en landning.

Den viktigaste frågan är varför SE-BDY avstod från reguljär rutin för landning och i stället valde att i brådska, utan att invänta "clearance" på 6000 fot, landa på ett sätt som ställer extra stora krav på den interna kommunikationen i cockpit. Bengt-Åke Bengs framhåller att brådskan jämte svängningen i mörkret utan synlig horisont var särskilt krävande och vid rådande stress och trötthet onödigt riskabel. SE-BDYs alla tre höjdmätare var rätt injusterade men kanske inte avlästes i brådskan. - Se nedan. En spekulativ förklaring till olyckan är akut bränslebrist vid vänstersvängningen men en bränslebrist borde ha indikerats långt tidigare och meddelats flygledaren i Ndola.

Kapten Bengs refererar till en artikel "The Sensory Illusions of Pilots" av Captain P. P. Cocquyt, chief pilot vid Sabena, publicerad 1951 av Flight Safety Foundation inc. New York. Kapten Bengs avslutar sin skrift "The Ndola Accident" med ett utförligt referat av kapten Cocquyts tankar, som förklarar hur ett antal flygolyckor inträffat när piloter katastrofalt felbedömt situationer därför att otillräcklig eller försummad information ersatts av illusoriska begrepp.

Särtryck av här berörda delar av "The Ndola Accident" kan i begränsad omfattning erhållas på begäran genom att skicka e-post till författaren, se adressraden på föregående sida.

Att rösta nej till verkligheten

Alltfler väljare i Europa säger nej till verkligheten. I Frankrike och Grekland till exempel, men fler lär följa efter.

I Frankrike vanns presidentvalet av François Hollande, som gått till val på att fransmännen ska jobba mindre, höja sina egna förmåner och lura andra EU-länder att betala notan. Någon som tror att det är något land som ställer upp? Nicolas Sarkozy höjde under sin presidentperiod pensionsåldern från 60 till 62! Hollande har kampanjat för en återgång till 60 år. Sarkozy lyckades också något undergräva den 35 timmars arbetsvecka som en tidigare socialistregering införde (det är komplicerade regler, även under Sarkozy finns det i vissa fall 35 timmars arbetsvecka, men bara i vissa fall). Hollande lovade i kampanjen att rensa bort undantagen och återgå till 35 timmar rätt över. Vem ska betala? Andra EU-länder! Inte ens den ständigt så kritiska aktiemarknaden tror att Hollande kommer att genomföra sitt eget program och det visade sig mycket riktigt redan dagen efter valet att det nog inte är aktuellt att genomföra programmet. Frankrike har haft budgetunderskott i mer än femton raka år (när vi kollar statistiken är det minus vartenda år från 1996 och framåt, tyvärr går inte tabellen längre tillbaka än 1996). Räntorna går upp. Och snart går det inte att låna till extravaganserna. Frankrike har offentliga utgifter på över 56 procent av BNP. Det näst högsta i Europa (Danmark är värst). Sverige klarar sig med under 52 procent. Alldeles uppenbart är att fransmännen lever över sina tillgångar. Sättet att vinna valet var att stoppa huvudet i sanden och förneka verkligheten. Fransmännens hopp är att den nyvalde presidenten inte fullföljer sitt program inför valet.

Men Frankrike är en mild västanfläkt jämfört med Grekland. Greklands politiker har ända sedan euron infördes 2001 lovat runt och implicit sagt till medborgarna att andra ska betala. Tyskarna har gjort det hittills. Men tyskarna har en demokratiskt vald regering som inte blir omvald om alltför mycket av skattebetalarnas pengar försvinner till andra länder där medborgarna levt över sina tillgångar. Samma gäller Sverige. Låt oss säga en sak till fransmännen och grekerna: Vi tänker inte betala!

Vad händer i Ryssland?

Ann-Mari Lahti berättar om ett besök i Sankt Petersburg och den ökade politiska osäkerheten i det stora landet i öster.

Några av Svenska Memorials styrelsemedlemmar besökte i april Sankt Petersburg. Vår förhoppning var att vi skulle träffa Irina Flige, som är direktor för Sankt Petersburgs Memorial. Vi reste på en visumfri resa och alla gled enkelt igenom passkontrollen, utom vår kassör som fick njet och en tjugo minuters extra duvning i rysk passkontroll. Han blev dock insläppt till slut.

När vi kommit in till centrum tog vi en taxi till Memorial, som låg inne på gården och var ganska svårt att hitta. När vi kom fram öppnade en vakt och berättade att Irina Flige inte var där, hon var på en konferens på annan plats i Sankt Petersburg och gick inte att få tag på. Det var uppenbart att Memorial var välbevakat inte bara av de egna vakterna. Vi blev iakttaga mycket noga av en man, som när vi tittade tillbaka försvann snabbt som blixten bakom ett hörn. Utanför Memorial stod en polis och en civilklädd man som talade flitigt i en mobil.

Vi fick istället ägna oss åt att se på staden och dess ortodoxa kyrkor. Staden är oerhört vacker och jag förälskade mig i denna stad direkt.

Under våra vandringar kom vi till en stor park, där vi satte oss ned. I parken satt en kvinna bredvid och vi fick kontakt med henne. Låt oss kalla henne för Katja, fast hon heter något annat. En i vår grupp talar flytande ryska och tolkade.

Vi frågade Katja om situationen i Ryssland och om Putin. Hon berättade då att läget nu försämras hela tiden, jag frågade om hon och hennes vänner haft problem med FSB?

–Nej det har vi inte, men många, många människor i Sankt Petersburg är livrädda för FSB. Ta ett exempel, om du bor här i Sankt Petersburg och går till en myndighet för att söka tillstånd för att demonstrera på något torg här emot Putinregimen, så tar de dels ifrån dig din ansökan och river sönder den, sedan kan du arresteras och förlora arbete, bostad etcetera.

”Katja” som vi träffade i Sankt Petersburg menade att det skulle ta fem minuter innan vi blev arresterade om vi ställde oss upp och ropade ”Njet Putin, Da demokrati” i en park i Sankt Petersburg. FSB finns överallt. Hon var inte själv rädd för FSB, men visste vad som kunde hända den som engagerade sig för oppositionen.

Jag frågade Katja om hon var rädd för FSB.

–Nej, det är jag inte, men vi ser vad som händer med Ryssland nu och det är inte bra.

Katja berättade att hon nu bor i Sankt Petersburg och är registrerad i staden. Men hon kommer ifrån en annan stad som ligger några mil därifrån.

Vi berättade för Katja att vi kom från Svenska Memorial och vi berättade ingående om vårt arbete för hennes land. Katja var mycket glad över att det fanns en förening i Sverige som arbetade för demokrati och mänskliga rättigheter i hennes hemland.

Jag frågade Katja vad som skulle hända om jag ställde mig upp i parken bland människorna och ropade ”Njet Putin. Da demokrati”?

–Då skulle du stå här i fem minuter, sedan skulle du bli arresterad och bortförd av FSB.

Finns de här, frågade jag Katja.

–Ja de finns säkert här i närheten, svarade

ann-mari.lahti@contra.nu

hon.

Vi tog farväl av Katja och tog bussen till hamnen.

Dagen efter vår hemkomst fick jag Skype-kontakt med Michail Suprun. Samtidigt som vår kassör blev utsatt för en extra kontroll i tullen, samtidigt som polis var vid Memorials kontor på Ulitsa Rubinsteina, hade FSB slagit en ring kring Memorials konferens Petersburg och samtidigt hade Michael Supruns blivit provocerad av FSB utanför sitt hem i Archangelsk. Suprun menade att de kände till vår ankomst till Sankt Petersburg.

Michail Suprun menade att FSB ville skrämna oss alla till tystnad, det är en del av deras sätt att arbeta på. Jag frågade Michail Suprun återigen om de visste om allt detta sedan länge? Då sa han att FSB har oerhört avancerad teknik att ta reda på saker och ting om de så vill. Suprun sa att vår resa på inget sätt varit utanför FSBs vetskap, de vet mer än vi tror, de känner till allt vi gjort för oppositionen och Suprun via manifestationer, mejl till Ryska ambassaden i Stockholm och till FSBs högkvarter i Moskva. ☞

Natalja Estemirova

Flera ryska journalister har fått sätta livet till i samband med bevakningen av konflikten i Tjetjenien. En del naturligtvis i samband med striderna, men andra på grund av att de framfört "olämpliga" åsikter och slutsatser i sin journalistik. Mest känd av dessa är Anna Politkovskaja, som mördades i Moskva utanför sin bostad 2006. En av Anna Politkovskajas samarbetspartners var Natalja Estemirova, som fick sätta livet till 2009. Hon fördes bort och mördades i Tjetjenien. Hon hade då två år tidigare belönats med det första Anna Politkovskaja-priset.

Den 23 februari 1944 beordrade Stalin deportering av de tjetjenska och ingusjiska folken till Centralasien. Mer än hälften av de cirka 500 000 människor som tvingades iväg dog på grund av svält eller våld. Det som hände för 68 år sedan kan verka avlägset nu, men det begås fortfarande svåra övergrepp i Tjetjenien idag. Tjetjeniens president Kadyrov har gradvis förvandlat Tjetjenien till en plats där människor inte längre vågar säga vad de tänker och där de lever under ständig skräck för represalier för påstådda brott eller brott som anhöriga och vänner anklagas för att

ha begått. Detta sker med de ryska myndigheters vetskap. Under sommaren 2009 trappades hoten mot just människorättsaktivister upp och flera kända och mindre kända aktivister fördes bort och mördades. Mest uppmärksammat blev mordet på Natalja Estemirova i juli 2009.

Natalja Estemirova föddes 28 februari 1958 i Saratov. Natalja Estemirova studerade historia vid Groznyjs universitet och arbetade som lärare i staden till 1998. Hon hade ända sedan andra Tjetjenienkriget 1999 samlat information om brott mot mänskliga rättigheter hon arbetade tillsammans med bland annat Anna Po-

litkovskaja och juristen Stanislav Markerlov, som båda mördades. Natalja var en rysk människorättsaktivist med fokus på Kaukasus. Hon var styrelsemedlem i Memorial som är en organisation som kämpar för mänskliga rättigheter.

Arbete i Tjetjenien

Journalisten Natalja Estemirova granskade kidnappningar, mord och andra övergrepp i Tjetjenien. Fyra män ska med våld ha tvingat in henne i en bil – samtidigt skrek hon att hon höll på att föras bort. Hon hittades död i skogen. Den 15 juli 2009 fördes hon bort från Groznyj i Tjetjenien och sköts till döds. Före sin död hade Estemirova arbetat bland annat med att utreda mordet på journalisten Anna Politkovskaja. Memorial sade i ett uttalande att Estemirova förts bort med våld från sitt hus i den tjetjenska huvudstaden Groznyj, tvingats in i en bil men hunnit ropa att hon hade blivit kidnappad. Estemirova var en av Memorials viktigaste medarbetare i Kaukasien. Natalja sam-

maria.walden@contra.nu

lade bevis på ryska soldaters övergrepp mot civila under Tjetjenienkriget. IFJ, International Federation of Journalists, fördömer starkt mordet på Natalja Estemirova. "Vi fördömer detta fruktansvärda mord på Estemirova. Hon har visat enastående mod som skildrat de grymheter som begåtts i Tjetjenien i sitt arbete som journalist. Ryska och tjetjenska myndigheter måste vända på varje sten för att hitta hennes mördare". (Jim Boumelha, IFJs ordförande)

2007 tog Natalja emot det första Anna Politkovskaja priset för kvinnliga människorättskämpar i krig och konflikt. Priset delades ut av den nystartade människorättsorganisationen "reach all women in war", nå alla kvinnor i krig. Priset instiftades efter Anna Politkovskajas död för att uppmärksamma kvinnor som riskerar allt för att försvara offrens rättigheter. Detta mord följdes av fler kidnappningar och mord. Enligt Memorial kidnappades mer än 90 personer förra året vilket är en fördubbling jämfört med året innan. Av de 90 släpptes eller köptes 58 personer fria, 10 hittades döda, 18 är fortfarande försvunna och 4 är under utredning. ☞

Natalja Estemirova var en skärpt journalist som bevakade utvecklingen i Tjetjenien. År 2009 kidnappades hon och fördes bort från Groznyj och sköts till döds.

När kommer den ”västerländska våren”?

Det är dags för Västvärlden att säga ifrån i form av en ”Västerländsk vår” menar Britt Louise Körningar. ”Det måste finnas en del av vår värld som står upp för frihet, nedskärning av statsapparaten och tillbaka till de värdekonserverna grunderna som en gång byggde upp Västvärlden”

När kommer västvärlden att säga ifrån i en ”Västerländsk vår”?

Den ena arabstaten efter den andra reser sig upp mot sin överhet, man avsätter ledare och regimer. Detta kallas den arabiska våren. När får vi se den västerländska våren, med krav på tillbakagång till vår värdekonserverna grund och våra kristna rötter?

Kommer exempelvis svenskarna någon gång att resa sig upp och begära:

- Sverige tillbaka till sina värdekonserverna rötter.
- Sverige ut ur EU
- Skär ned statsapparaten och den stora byråkratin.
- Ett starkt svenskt försvar
- Sänk skatterna för befolkningen.
- Sänkta skatter och utgifter för näringsidkare.
- Stopp för den illegala invandringen.
- Invandrare/flyktingar skall rätta sig efter svenska lagar och samhällsliv.
- Svenska språket skall vara kärnspråket.
- Återinför Sverige till sina kristna rötter och återinför kristendomsundervisningen i skolan.
- Traditionella familjevärderingar uppmuntras.

Den svenska modellen ”Sverige som den kapitalistiska välfärdsstaten” är historia. Sverige började på 1970-talet ramla ned på OECDs lista för köpkraftskorrigerad BNP per capita, från fjärde plats till som lägst en sjuttonde plats. Idag är vi tillbaka på tionde plats, delvis som en följd av euro-krisen. Vad hände egentligen? Kan man ur ideologisk synvinkel ifrågasätta om den svenska modellen raserades bland annat, på grund av socialismens totala utbredning i samhället?

Den före detta kristna västvärlden influeras idag av åsikter, religioner och ideologier. Västsamhället har de senaste

50 åren varit lättpåverkat av socialismen och accepterat andra religioner. Sverige är idag ett utbrett socialistiskt samhälle fritt för socialismens ateistiska grundvärderingar att utöva kontroll på livets alla områden.

Dessutom har socialismen inverkat kraftigt på det kristna etablissemanget, som idag enbart för en ”Jesusdyrkan”, fri från texterna i Bibeln. Detta har lett till en urvattnad kristendom, med länder som kristna förtecken, men ingen biblisk grund att stå på. Det kristna ledet har bredvid Jesusdyrkan bytt ut Bibeln mot marxismen.

Uttalar man kristna grundvärderingar och de Tio budorden, möts detta med ett

Britt Louise Körningar
britt.louise.korninger@contra.nu

hån, även från det kristna hållet. Så kallade kristna ledare, massmedia och församlingar har en policy, ”Vi blandar inte ihop kristendom med politik”. Det räcker med att tro på Jesus, och därmed lämnas samhället i socialismens händer.

Fritt från Tio Guds bud har de kristna i samhället accepterat bland annat fri abort och splittring av samhällets grundpelare, familjen. Barn kan alstras utan far och mor, två kvinnor kan vara föräldrar, likaså två män. Det senaste är nu debatten omkring det könsneutrala ordet ”hen”. Det urvattnade kristna ledet i för övrigt hela västvärlden behöver inte befara att bli förlöjligade av socialister eller kommunister. En kristen företrädare kan lika väl vara kommunist som socialist, så det föreligger ingen fara för socialismens fortsatta utbredning i västvärlden. Och likaså påverkas inte samhällsbilden av kristna bibliska grundvärderingar. Socialismen har kastat ut de värdekonserverna grunderna, som en gång byggde upp västvärldens välstånd och frihet.

Socialismens starkaste fäste är en stark utbredd statsapparat. Staten är istället för vår kristna tro på en allsmäktig Gud, som skapat himmel och jord. Staten är rättfärdig och allsmäktig. Staten stiftar lagar, istället för Tio Guds Bud. Eftersom Tio Guds Bud är heltäckande för enskilda individer och nationer, behövs inga förbud jämte dessa. I en socialistisk stat skapas det nya lagar hela tiden.

För att socialismen skall fungera är total kontroll nödvändig. Lockbetet för kontrollen över människor är det statliga trygghetspaket (bidragssystemet i form av sjukförsäkringar, statliga pensioner, bostadsbidrag, barnbidrag med mera). Detta för att individen skall ha alla fördelar som socialismen erbjuder. För att dessa ekonomiska fördelar skall kunna fungera, måste staten utöva en total kontroll av befolkningen.

Marxisten Maurice Cornforth har skrivit i *International Publishers*, 1965, sidan 327 ”Målet med socialistisk politik och planering är naturligtvis att ge ett absolut överflöd av varor och tjänster, så att allt finns tillgänglig för den som behöver.”

Cornforth fortsätter med bl.a. att staten måste vara fri från opposition.

Förutom den ”Arabiska våren”, har även västvärlden fått ta del av demonstrationer. Den franske författaren Stéphane Hessel publicerade förra året en socialistisk propagandaskrift med titeln *Indignez-vous* (”Säg ifrån”). Den 93-årige författaren, uppmanade den yngre generationen att uttrycka sin vrede mot det fria kapitalistiska systemet, alltså de fria värderingar som en gång byggt upp västvärlden. Budskapet togs emot bland annat av arbetslösa i förorterna och den ännu icke arbetande klassen universitetsstudenter. Hessels ord ledde till bland annat protester på Wall Street, London samt franska protester. Man vill också se som dess utlöpare protesterna i Israel på Rotschild Boulevard.

Sveriges neutralitetspolitik i ny belysning

Utöver detta så uppstod också den nedtystade kinesiska Jasminerevolutionen. I USA har den amerikanska Te-partyrörelsen startat uppror mot den alltmera utbyggda byråkratin i landet, alltså den socialistiska statens utbyggnad.

Socialismen förstör ekonomin, eftersom den ger makten över ekonomin till politiken. Dess slutmål blir aldrig vad den tänkt sig, det blir förr eller senare ekonomisk kollaps, förvirring och anarki. Härav följer de ekonomiska katastroferna som börjat i Sydeuropa. Folket har haft ekonomisk välgång, byråkratin har brett ut sig och därmed statsapparaterna. Folket har berövats sin kreativitet och förlitat sig till staten. Starkt kristna europeiska sydländer har avsekulariserats med en statsapparat. Staten har blivit gud och gjort människorna beroende av den med orden: "Socialismen är människans räddning alltså frälsning." För övrigt har hela Västeuropa avsekulariserats och är på väg att falla; på samma sätt som kommunismen förde folk och nationer bakom ljuset, har socialismen fört västvärlden bakom ljuset och bakom en ny europeisk ridå.

När skall unga och gamla, rika och fattiga, resa sig upp mot det samhälle som många av oss inte känner igen oss i? Samhällsklimatet hårdnar och därmed ökar också brottsligheten i samhället. Sverige, "Vårt fredliga lilla land", har sedan 1986 haft ett statsministermord och ett utrikesministermord.

Polis och militär har minimerats. Trots ett mycket svagt försvar, så har Sverige soldater i Afghanistan. Sverige har börjat rucka på sin neutralitet

Arbetslösheten är stor. Svenska storföretag säljs ut till utländska intressenter eller flyttar helt enkelt utomlands, till långlöneländer. Svenska småföretag är ekonomiskt belastade och är ålagda en tung pappersexercis.

Den politiska makten flyttas alltmera över till EU.

Den värdekonservativa vårens återkomst är viktig för en stabil och stark västvärld.

Det måste finnas en del av vår värld som står upp för frihet, nedskärning av statsapparaten och tillbaka till de värdekonservativa grunderna som en gång byggde upp västvärlden.

Närkommervästvärldens vår: "Tillbaka till våra värdekonservativa rötter"?

Det har under årens lopp talats mycket om Sveriges så kallade eftergiftspolitik mot Tyskland under Andra världskriget.

Vad som däremot inte har framkommit är i vilken utsträckning det förekom svenskt stöd till de västallierade. Förr ÖB Bengt Gustafsson har i en bok om ubåtskränkningarna även belyst denna för allmänheten helt okända sida av Sveriges agerande under krigsåren. Gustafsson gör därvid konstaterandet att Sverige gick från eftergifter till det krigförande Tyskland till ett aktivt stöd för västmakternas krigföring mot samma stat.

Underrättelseutbyte med engelsmännen

Redan så tidigt som från slutet av 1940 hade UD underrättelseutbyte med brittiska legationen i Stockholm. Därigenom fick exempelvis engelsmännen reda på när det senare sänkta slagskeppet Bismarck löpte ut från Östersjön genom Stora Bält. Ett mer direkt stöd till briter nas krigföring bestod i att de fick hjälp att bedöma hotet från tyskarnas V2-raket. Provsckjutningarna av raketerna skedde från Peenemünde på tyska östersjökusten. En försöksraket råkade komma ur kurs och kraschlandade i Nybro utanför Kalmar i juni 1944. Vrakdelarna överlämnades till engelsmännen efter beslut av utrikesminister Christian Günther. Günther gav också klartecken för upprättandet av en signalspaningsstation riktad mot Pe-

enemünde. På hösten 1944 upprättades stationen i Ottenby på Öland av engelsmännen.

Svenskt luftrum användes av västmakterna

Den mest anmärkningsvärda avvikelser från neutralitetspolitiken utgjordes av underlåtenheten att förhindra västmakternas flygverksamhet genom Sveriges luftrum. Redan i juli 1942 skedde en kränkning av vårt luftrum då ett femtontal brittiska plan tog vägen över Skåne för att bomba Danzig. När Günther tog upp kränkingen med den brittiske ministern (ambas-

david.stavenheim@contra.nu

sadören) Victor Mallet, synes denne ha fått uppfattningen, att Günther skulle ha förståelse för om kränkningarna fortsatte. Britterna som utförde bombangreppen på nätterna tog sedan regelmässigt vägen över Skåne.

Det allierade flyget undvek därigenom den starkaste delen av det tyska luftförsvaret, som var uppbyggd längs västkusten från Danmark till Frankrike. Bengt Gustafsson berättar, att han som ung pojke flera gånger hörde bombplanen passera över ett område med tre krigsflygfält söder om Kristianstad. De amerikanska "flygande fästningarna", som hade kraftigare beväpning, anföll på dagen. Till råga på allt vägledes bombplanen i krigets

Amerikanska Flygande Fästningar (Boeing B-17 på bilden) och brittiska plan använde svenskt luftrum för sina bombraider mot Tyskland.

slutskede av en navigationscentral belägen i det brittiska konsulatet i Malmö. Skadade plan nödlandade ibland i Sverige, och under 1944 blev de så många som 120. Det amerikanska flygvapnet fick fem angivna fält för nödlandning: Rinkaby, Torslanda, Bulltofta, Ljungbyhed och Kalmar. Därutöver beviljades en framställan om att få samla planen till en plats för reparationer och underhåll med provflygningar. Men det räckte inte med det, utan en transportdivision tilläts till och med att operera från en svensk flygflottilj, F21 i Luleå. Den hade till uppgift att ombesörja transporter av i Sverige utbildad norsk militär till Finnmarka, och sedan underhålla dem där.

Västmakternas bombräder mot Tyskland var rena terrorbombningar mot civilbefolkningen. Över en halv miljon tyskar dödades. I flera städer uppstod så kallade eldstormar med temperaturer på över 1500 grader Celsius. Många kremerades i hettan. Churchill var en ivrig förespråkare för storskaliga bombanfall, men efter att Dresden lagts i ruiner i februari 1945 med 40 000 döda, drabbades han av eftertankens kränka blekhet. "Att bomba tyska städer enbart för att terrorisera civilbefolk-

ningen är en politik som borde omprövas" skrev han i mars 1945.

Chefen för det brittiska bombflyget hette Arthur Harris, vilken av de underlydande kallades "Butch", Slaktaren. Churchill upplevde Harris som pervers, men nyttig för saken. Det berättas att när Harris som vanligt en kväll kom farande i hög fart i sin svarta Bentley på väg till Högkvarteret stoppades han av en motorcykelpolis. Denne sa i förebrående ton: "Ni kunde ha dödat någon, sir". "Unge man", genmålde Harris, "jag dödar tusentals människor varje natt". Arthur Harris mottogs som hedersgäst efter kriget i flera länder, däribland Sverige, som han tackade för stödet.

Krigets slutskede

Upplåtandet av svenskt luft- rum till det allierade bombflyget innebar ett grovt avsteg från neutralitetspolitiken och kunde för Sveriges del ha slutat med regelrätt krig. Avgörande härvidlag var händelseutvecklingen i Norge. Västmakternas krigsledning ställde sig vintern 1945 frågan om tyskarna skulle fortsätta kampen i Norge efter det väntande nederlaget på kontinenten. Mot bakgrund av den sålunda rådande ovissheten framtog Eisenhowers stab

en plan, som gick ut på överskeppning av allierade trupper till Göteborg och en markoperation från Sverige mot Oslo-Trondheim. Den svenska regeringen gav snabbt sitt godkännande av planen och från den norska exilregeringen inkom en begäran om att Sverige skulle intervensera vid det tänkta scenariet.

För övrigt så hade Churchill länge längtat efter ett tillfälle då han skulle kunna tvinga Sverige att ställa upp på de allierades sida i kriget.

Överbefälhavare för de tyska trupperna i Norge vid krigsslutet var general Franz Böhme. Böhme ställdes den 7 maj 1945 inför ett ödesval: skulle han lyda den order han fått från regeringen Dönitz i Flensburg om kapitulation, eller skulle han som rikskommissarie Josef Terboven och hans egen stabschef, den fanatiska nazisten Hermann Hölder, förordade, utnyttja Norges strategiskt gynnsamma utgångsläge och sina ännu intakta trupper till en sista desperat slutstrid. Det var ett ödesval, som med ett annat utfall hade kunnat förvandla Sverige till ett krigshärjat land.

Sedan kom det Kalla kriget

Andra världskrigets fortsätt-

ning i det Kalla kriget innebar också fortsatt samarbete med Väst. Liksom tidigare var neutralitetspolitiken Sveriges officiella deklARATION till sina medborgare och till omvärlden. Det alltmer långtgående samarbetet med västmakterna utgjordes av en mängd praktiska förberedelser för att operativt kunna samarbeta med NATO i händelse av krig. Sovjet hade sannolikt redan tidigt genomskådat Sveriges "neutralitetspolitik", som för Erlander och socialdemokraterna var ett vinnande koncept, och som även bidrog till att isolera de inhemska kommunisterna. Vid Palmes stora bråk med USA om Vietnamkriget kallade han till sig ÖB Stig Synnergren och sa, att denne skulle se till att han fortfarande hade goda förbindelser i Pentagon.

"Nu när jag bråkar med amerikanerna, se för Guds skull till att vi har gott samarbete med amerikanerna på försvaret i alla fall" underströk Palme.

År 1984 inträdde en vändpunkt i NATO-samarbetet. Då gav ÖB Lennart Ljung order om att förberedelserna med NATO skulle avvecklas och lät förstöra NATO-pärmen. Någon fullständig avveckling av förberedelserna synes dock inte ha skett. I varje fall fortsatte förberedelserna som vanligt i flottan.

CONTRA 3 | 1987...

En av de mest betydande KGB-avhopparna genom tiderna, överstelöjtnanten Stanislav Levstjenko framträdde i Contra. Han bor på hemlig ort i Väst, men vid ett Sverige-besök fick Contra en intervju. När hans verksamhet presenterades i John Barrons bok "KGB idag" fick det konsekvenser. Chefredaktören för Sankei Shimbun i Japan tvingades avgå, sedan Levstjenko berättat att han var en av hans kontakter i Japan. Levstjenko framhöll (med rätta visade det sig) att nästa stora sovjetiska kampanjmål skulle

bli rymdförsvarsprogrammet SDI. Levstjenko var ett av vittnena i rättegången mot Arne Treholt i Oslo och för Contra sammanfattade han att Treholt förorsakat betydligt allvarligare skador än vad som framgått av norska och andra västerländska tidningar.

Omhändertaganden av barn sker ibland på lösa boliner. Contra berättade om tre fall som gått till Europadomstolen där Sverige i två fall förlikades med föräldrarna och betalat skadestånd. Vi berättade också om fallet Anette Karlsson

där myndigheterna omhändertog barnet redan på BB. Anette var varken knarkare, alkoholist eller kriminell (de vanligaste skälen till omhändertaganden) utan hon hade råkat på kant med de sociala myndigheterna.

I en längre artikel berättade vi om det medeltida rättsväsendet på Island, ett land där marknadsökonomi styrde rättsväsendet, ett helt unikt system som tjänade Island väl i flera hundra år.

...för tjugofem år sedan